

Grupa Kapitałowa ZUE

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
za rok zakończony 31 grudnia 2017

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej
w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską**

Kraków, 16 marca 2018

SPIS TREŚCI

Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej ZUE	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2017 roku	10
1. Informacje ogólne	10
1.1. Władze Jednostki Dominującej	10
1.2. Akcjonariusze Jednostki Dominującej	11
1.3. Skład Grupy Kapitałowej	11
1.4. Jednostki podlegające konsolidacji	12
1.5. Opis zmian w strukturze Grupy w 2017 roku wraz ze wskazaniem ich skutków	13
1.6. Przedmiot działalności	13
1.7. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza	13
2. Noty objaśniające do sprawozdania z całkowitych dochodów	14
2.1. Przychody	14
2.2. Koszty działalności operacyjnej	14
2.3. Pozostałe przychody operacyjne	15
2.4. Pozostałe koszty operacyjne	15
2.5. Przychody finansowe	16
2.6. Koszty finansowe	16
2.7. Podatek dochodowy	16
2.8. Segmenty operacyjne	18
3. Kontrakty, Kaucje, Rezerwy	20
3.1. Kontrakty budowlane	20
3.2. Kaucje z tytułu umów o budowę	20
3.3. Rezerwy	21
4. Należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	22
4.1. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	22
4.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	23
5. Kapitał własny	24
5.1. Kapitał akcyjny	24
5.2. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję	24
5.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	25
5.4. Akcje własne	25
5.5. Zysk zatrzymany	25
6. Zadłużenie i zarządzanie kapitałem i płynnością	26
6.1. Kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania	26
6.2. Zarządzanie kapitałem	28
6.3. Transakcje niepieniężne i źródła finansowania	28
6.4. Zarządzanie ryzykiem finansowym	28
6.5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31
7. Pozostałe noty do sprawozdania finansowego	32
7.1. Rzeczowe aktywa trwałe	32
7.2. Nieruchomości inwestycyjne	33
7.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	34
7.4. Wartości niematerialne	34
7.5. Wartość firmy	34
7.6. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	35
7.7. Pozostałe aktywa finansowe	35
7.8. Pozostałe aktywa	36
7.9. Pożyczki udzielone	36
7.10. Zapasy	36
7.11. Pozostałe zobowiązania finansowe	36
7.12. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	36
7.13. Instrumenty finansowe	38
7.14. Transakcje z jednostkami powiązаныmi	39
7.15. Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej według stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu	40
7.16. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa	41
7.17. Umowy leasingu operacyjnego	41
7.18. Aktywa i zobowiązania warunkowe	42

8. Pozostałe noty objaśniające.....	43
8.1. Platforma zastosowanych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej	43
8.2. Istotne zasady rachunkowości	46
8.3. Podstawowe szacowania niepewności.....	58
9. Zdarzenia po dniu bilansowym	59
10. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	59
OŚWIADCZENIE ZARZĄDU SPÓŁKI ZUE O ZGODNOŚCI ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO Z OBOWIĄZUJĄCYMI ZASADAMI RACHUNKOWOŚCI	60

Stosowane skróty i oznaczenia:

ZUE, Spółka, Emitent	ZUE S.A. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000135388, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 5 757 520,75 PLN, wpłacony w całości. Podmiot dominujący Grupy Kapitałowej ZUE.
BPK Poznań	Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000332405, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy, kapitał zakładowy 5 866 600 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
Railway gft	Railway gft Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000532311, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 300 000 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
RTI	Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000397032, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 225 000 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
RTI Germany	Railway Technology International Germany GmbH z siedzibą w Görlitz, Niemcy, zarejestrowana w niemieckim rejestrze przedsiębiorców (niem. Handelsregister B, HRB) prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Dreźnie (niem. Amtsgericht Dresden) pod numerem HRB 36690. Kapitał zakładowy 25 000 EUR, wpłacony w całości. Podmiot zależny od Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.
Grupa ZUE, Grupa, Grupa Kapitałowa PLN EUR ksh	Grupa Kapitałowa ZUE, w skład której na dzień bilansowy wchodzi: ZUE, BPK Poznań, Railway gft, RTI, RTI Germany. Złoty polski Euro Ustawa Kodeks Spółek Handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577)

Dane o wysokości kapitałów zakładowych są podane według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej ZUE

Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej w przeliczeniu na euro:

	Stan na 31-12-2017		Stan na 31-12-2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Aktywa trwałe	158 593	38 024	143 917	32 531
Aktywa obrotowe	343 659	82 394	219 456	49 606
Aktywa razem	502 252	120 418	363 373	82 137
Kapitał własny	209 419	50 210	209 282	47 306
Zobowiązania długoterminowe	25 472	6 107	25 823	5 837
Zobowiązania krótkoterminowe	267 361	64 101	128 268	28 994
Pasywa razem	502 252	120 418	363 373	82 137

Podstawowe pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów w przeliczeniu na euro:

	Okres zakończony 31-12-2017		Okres zakończony 31-12-2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	465 316	109 624	343 017	78 391
Koszt własny sprzedaży	446 224	105 126	326 354	74 583
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	19 092	4 498	16 663	3 808
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	1 641	387	154	35
Zysk (strata) brutto	895	211	1 291	295
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	233	55	406	93
Suma całkowitych dochodów	137	32	451	103

Podstawowe pozycje rachunku przepływów pieniężnych w przeliczeniu na euro:

	Okres zakończony 31-12-2017		Okres zakończony 31-12-2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	18 863	4 444	-38 014	-8 688
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	34 717	8 179	-63 227	-14 450
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	1 848	435	-9 065	-2 071
Przepływy środków pieniężnych netto, razem	55 428	13 058	-110 306	-25 209
Środki pieniężne na początek okresu	62 717	14 177	172 334	40 440
Środki pieniężne na koniec okresu	117 748	28 231	62 717	14 177

Zasady przyjęte do przeliczania wybranych danych finansowych na euro:

Pozycje sprawozdawcze	Przyjęty kurs walutowy	Wartość kursu walutowego 31-12-2017	Wartość kursu walutowego 31-12-2016	Wartość kursu walutowego 31-12-2015
Pozycje aktywów i pasywów	Średni kurs obowiązujący na dzień bilansowy	4,1709	4,4240	nie dotyczy
Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych	Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu	4,2447	4,3757	nie dotyczy
Pozycja „Środki pieniężne na początek okresu” oraz „Środki pieniężne na koniec okresu” w rachunku przepływów pieniężnych	Średni kurs obowiązujący na dzień bilansowy	4,1709	4,4240	4,2615

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Działalność kontynuowana	Nota nr	Okres 12 miesięcy	Okres 12 miesięcy
		zakończony	zakończony
		31-12-2017	31-12-2016
Przychody ze sprzedaży	2.1	465 316	343 017
Koszt własny sprzedaży	2.2	446 224	326 354
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		19 092	16 663
Koszty zarządu	2.2	19 753	20 212
Pozostałe przychody operacyjne	2.3	5 909	5 680
Pozostałe koszty operacyjne	2.4	3 607	1 977
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		1 641	154
Przychody finansowe	2.5	1 933	2 530
Koszty finansowe	2.6	2 679	1 393
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		895	1 291
Podatek dochodowy	2.7	662	885
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		233	406
Zysk (strata) netto		233	406
Pozostałe całkowite dochody netto			
Składniki, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:			
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	7.12	-96	45
Pozostałe całkowite dochody netto razem		-96	45
Suma całkowitych dochodów		137	451
Liczba akcji		23 030 083	23 030 083
Skonsolidowany zysk netto przypisany:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		310	809
Udziałom niekontrolującym		-77	-403
Zysk (strata) netto przypadająca na akcję akcjonariuszom jednostki dominującej (w złotych) (podstawowy i rozwodniony)	5.2	0,01	0,04
Suma całkowitych dochodów przypisana:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		214	854
Udziałom niedającym kontroli		-77	-403
Całkowity dochód ogółem na akcję (w złotych)		0,01	0,04

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota nr	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	7.1	95 023	83 416
Nieruchomości inwestycyjne	7.2	5 591	3 717
Wartości niematerialne	7.4	9 087	9 595
Wartość firmy	7.5	31 172	31 172
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2	9 696	7 334
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	2.7	8 024	8 683
Aktywa trwałe razem		158 593	143 917
Aktywa obrotowe			
Zapasy	7.10	27 938	11 287
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	4.1	192 148	86 609
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2	4 718	2 177
Bieżące aktywa podatkowe	2.7	0	64
Pozostałe aktywa finansowe	7.7	0	54 935
Pozostałe aktywa	7.8	1 097	1 378
Pożyczki udzielone	7.9	10	289
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6.5	117 748	62 717
Aktywa obrotowe razem		343 659	219 456
Aktywa razem		502 252	363 373
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	5.1	5 758	5 758
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	5.3	93 837	93 837
Akcje własne	5.4	-2 690	-2 690
Zyski zatrzymane	5.5	112 605	112 391
Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		209 510	209 296
Kapitał własny przypisany udziałom nie dającym kontroli		-91	-14
Razem kapitał własny		209 419	209 282
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	6.1	11 224	8 892
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2	6 254	6 792
Pozostałe zobowiązania finansowe	7.11	350	630
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	7.12	1 888	1 864
Rezerwy długoterminowe	3.3	5 756	7 645
Zobowiązania długoterminowe razem		25 472	25 823
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4.2	224 286	82 094
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2	6 795	9 185
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	6.1	14 908	14 194
Pozostałe zobowiązania finansowe		316	317
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	7.12	17 522	17 928
Bieżące zobowiązania podatkowe	2.7	0	0
Rezerwy krótkoterminowe	3.3	3 534	4 550
Zobowiązania krótkoterminowe razem		267 361	128 268
Zobowiązania razem		292 833	154 091
Pasywa razem		502 252	363 373

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych

Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Grupy

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Akcje własne	Zyski zatrzymane	Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny przypadający udziałom niedającym kontroli	Razem kapitał własny	
Stan na	1 stycznia 2017 roku	5 758	93 837	-2 690	112 391	209 296	-14	209 282
Zmiana udziału w jednostkach zależnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyplata dywidendy	0	0	0	0	0	0	0	0
Emisja akcji	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty emisji akcji	0	0	0	0	0	0	0	0
Wykup akcji	0	0	0	0	0	0	0	0
Zysk (strata)	0	0	0	310	310	-77	233	
Pozostałe całkowite dochody netto	0	0	0	-96	-96	0	-96	
Stan na	31 grudnia 2017 roku	5 758	93 837	-2 690	112 605	209 510	-91	209 419

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Akcje własne	Zyski zatrzymane	Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny przypadający udziałom niedającym kontroli	Razem kapitał własny	
Stan na	1 stycznia 2016 roku	5 758	93 837	-2 690	119 050	215 955	389	216 344
Zmiana udziału w jednostkach zależnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyplata dywidendy	0	0	0	-7 513	-7 513	0	-7 513	
Emisja akcji	0	0	0	0	0	0	0	
Koszty emisji akcji	0	0	0	0	0	0	0	
Wykup akcji	0	0	0	0	0	0	0	
Zysk (strata)	0	0	0	809	809	-403	406	
Pozostałe całkowite dochody netto	0	0	0	45	45	0	45	
Stan na	31 grudnia 2016 roku	5 758	93 837	-2 690	112 391	209 296	-14	209 282

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017	Okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016
PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	895	1 291
Korekty o:		
Amortyzację	9 833	9 578
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	397	-689
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	552	-621
Zysk / (strata) ze zbycia inwestycji, w tym rozwiązanie odpisu na nieruchomości inwestycyjną	-2 413	-157
Rozliczenie RMK z tytułu prowizji od kredytu	17	5
Zysk / (strata) na wykupie dłużnych instrumentów	-302	0
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym	8 979	9 407
Zmiana stanu należności i kaucji z tytułu umów o budowę	-109 969	-13 541
Zmiana stanu zapasów	-16 652	14 572
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	-3 400	-13 259
Zmiana stanu kaucji z tytułu umów o budowę oraz zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów i innych źródeł finansowania	139 546	-37 902
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów	281	-138
Zmiana stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	-6	14
Inne korekty	0	110
Zapłacony / (zwrócony) podatek dochodowy	84	2 723
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	18 863	-38 014
PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	987	599
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-21 715	-10 196
Płatności pieniężne w celu nabycia dłużnych instrumentów innych jednostek	-173 147	-54 928
Wpływy pieniężne z wykupu dłużnych instrumentów innych jednostek	228 075	0
Pożyczki udzielone	-14	-335
Spłata pożyczek udzielonych	4	74
Odsetki otrzymane	218	1 559
Zysk / (strata) na wykupie dłużnych instrumentów	309	0
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	34 717	-63 227
PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Kredyty i pożyczki otrzymane	15 535	6 943
Spłaty kredytów i pożyczek	-2 555	-200
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego oraz zobowiązań z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	-10 281	-7 659
Odsetki zapłacone	-850	-636
Inne wpływy / (wydatki) finansowe - dywidendy	-1	-7 513
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ	1 848	-9 065
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM	55 428	-110 306
Różnice kursowe netto	-397	689
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	62 717	172 334
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	117 748	62 717

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2017 roku

1. Informacje ogólne

1.1. Władze Jednostki Dominującej

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, skład organów zarządczych i nadzorujących ZUE jest następujący:

Zarząd:

Wiesław Nowak	Prezes Zarządu
Anna Mroczek	Wiceprezes Zarządu
Jerzy Czeremuga	Wiceprezes Zarządu
Maciej Nowak	Wiceprezes Zarządu
Marcin Wiśniewski	Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Mariusz Szubra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Barbara Nowak	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Bogusław Lipiński	Członek Rady Nadzorczej
Piotr Korzeniowski	Członek Rady Nadzorczej
Michał Lis	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 3 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki dokonała zmiany stanowisk dwóch osób wchodzących w skład Zarządu Spółki. Zmiana, o której mowa powyżej polegała na odwołaniu z funkcji Członków Zarządu Pani Anny Mroczek oraz Pana Macieja Nowaka a następnie o powołaniu z dniem 3 lutego 2017 roku tych osób na stanowiska Wiceprezesów Zarządu na trzyletnią, wspólną kadencję (Raport bieżący 6/2017).

W dniu 6 czerwca 2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę odpowiednio w sprawie odwołania Pani Magdaleny Lis z funkcji Członka Rady Nadzorczej ZUE S.A. z dniem 6 czerwca 2017 roku, oraz powołania w tym samym dniu Pani Barbary Nowak w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji jako Członka Rady Nadzorczej do pełnienia funkcji Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki. Skład Rady Nadzorczej w pozostałym zakresie nie uległ zmianie (Raport bieżący 39/2017).

W dniu 18 października 2017 r. został powołany przez Radę Nadzorczą ZUE S.A. Komitet Audytu.

Komitet Audytu:

Mariusz Szubra	Przewodniczący Komitetu Audytu
Barbara Nowak	Członek Komitetu Audytu
Piotr Korzeniowski	Członek Komitetu Audytu

Kryteria niezależności o których mowa w Ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 poz. 1089) spełniają Panowie Mariusz Szubra oraz Piotr Korzeniowski.

1.2. Akcjonariusze Jednostki Dominującej

Zgodnie z posiadanymi informacjami akcjonariat Jednostki Dominującej według stanu na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przedstawiał się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji/głosów na dzień 16 marca 2018 roku	% udział w kapitale zakładowym/ogólnej liczbie głosów	liczba akcji/głosów na dzień publikacji poprzedniego raportu kwartalnego*	% udział w kapitale zakładowym/ogólnej liczbie głosów
Wiesław Nowak	14 400 320	62,53	14 400 320	62,53
METLIFE OFE **	1 400 000***	6,08	1 400 000**	6,08
PKO Bankowy OFE	1 500 000****	6,51	1 500 000***	6,51
Pozostali	5 729 763*****	24,88	5 729 763****	24,88
Razem	23 030 083	100	23 030 083	100

* Dzień publikacji ostatniego raportu kwartalnego (Skonsolidowany raport kwartalny ZUE S.A. za III kwartał 2017 roku): 7 listopada 2017 roku.

** Wcześniej Amplico OFE.

*** Na podstawie wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu ZUE w dniu 8 grudnia 2014 roku przekazany w raporcie bieżącym nr 41/2014 z dnia 8 grudnia 2014 roku.

**** Stan posiadania na podstawie wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu ZUE w dniu 18 czerwca 2014 roku przekazany w raporcie bieżącym nr 31/2014 z dnia 18 czerwca 2014 roku.

***** Zawiera 264 652 akcje ZUE odkupione przez Spółkę w ramach odkupu akcji własnych.

1.3. Skład Grupy Kapitałowej

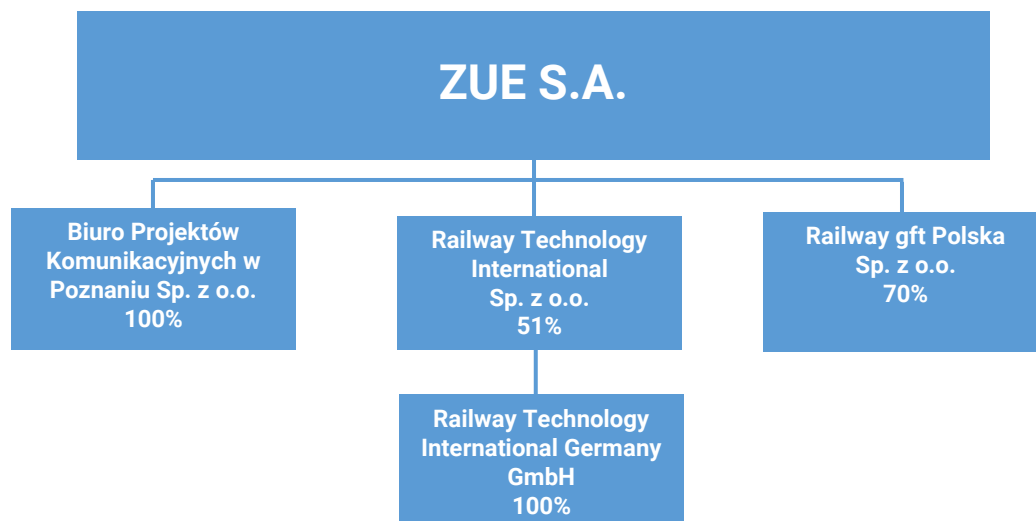
Na dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ZUE składa się z: jednostki dominującej ZUE S.A., Biura Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o., Railway Technology International Sp. z o.o., Railway Technology International Germany GmbH (zależność pośrednia) oraz Railway gft Polska Sp. z o.o. .

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej ZUE jest ZUE Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, przy ul. Kazimierza Czapińskiego 3.

Spółka została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 20 maja 2002 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, Rynek Główny 30 (Rep. A Nr 9592/2002). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie Spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000135388.

ZUE poza działalnością budowlaną pełni rolę spółki dominującej, koordynującej funkcjonowanie spółek zależnych oraz podejmującej działania zmierzające do optymalizacji kosztów operacyjnych Grupy Kapitałowej, między innymi poprzez koordynację: polityki inwestycyjnej, kredytowej, zarządzania zasobami ludzkimi i finansami, prowadzenia procesów zaopatrzenia materiałowego. Ponadto, rolą ZUE jest kreowanie jednolitej polityki handlowej i marketingowej Grupy Kapitałowej oraz promowanie potencjału Grupy ZUE wśród odbiorców.

Struktura Grupy Kapitałowej na dzień zatwierdzenia sprawozdania wygląda następująco:

Spółka zależna – Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 15 czerwca 2009 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, Rynek Główny 30 (Rep. A Nr 5322/2009). Siedzibą jednostki jest Poznań. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000332405.

Spółka zależna – Railway gft Polska Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 21 października 2014 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, ul. Lubicz 3 (Rep. A Nr 3715/2014). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000532311.

Spółka zależna – Railway Technology International Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 20 lipca 2011 roku w Kancelarii Notarialnej w Warszawie, al. Jerozolimskie 29/26 (Rep. A Nr 2582/2011). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000397032.

Spółka zależna (pośrednio poprzez RTI) – Railway Technology International Germany GmbH została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 8 maja 2012 roku w Kancelarii Notarialnej w Radebeul w Niemczech, Rathenaustrasse 6 (Nr 1090/2012). Siedzibą jednostki jest Görlitz, Niemcy. W dniu 1 czerwca 2017 roku spółka RTI zmieniła siedzibę z Hamburga na Görlitz.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości. Rokiem obrotowym dla spółki dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy jest rok kalendarzowy.

1.4. Jednostki podlegające konsolidacji

Na dzień 31 grudnia 2017 roku konsolidacji podlegały następujące jednostki:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udziały na dzień		Metoda konsolidacji
		31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	
ZUE S.A.	Kraków	Podmiot dominujący	Podmiot dominujący	
Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o.	Poznań	100%	100%	Pełna
Railway gft Polska Sp. z o.o.	Kraków	70%	70%	Pełna

ZUE jest uprawniona do kierowania polityką finansową i operacyjną BPK Poznań i Railway gft w związku z faktem, iż jest posiadaczem odpowiednio 100% i 70% udziałów w tych spółkach.

ZUE jest w posiadaniu 51% udziałów spółki Railway Technology International Sp. z o.o. Ze względu na nieistotny wpływ danych finansowych jednostki zależnej Railway Technology International Sp. z o.o. na sytuację majątkową i finansową Grupy spółka ta nie podlega konsolidacji na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Railway Technology International Sp. z o.o. jest w posiadaniu 100% udziałów spółki Railway Technology International Germany GmbH. Ze względu na nieistotny wpływ danych finansowych jednostki zależnej Railway Technology International Germany GmbH na sytuację majątkową i finansową Grupy spółka ta nie podlega konsolidacji na dzień 31 grudnia 2017 roku.

1.5. Opis zmian w strukturze Grupy w 2017 roku wraz ze wskazaniem ich skutków

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zmiany w strukturze Grupy.

1.6. Przedmiot działalności

Aktualnie Grupa wyodrębnia trzy zagregowane segmenty sprawozdawcze w ramach oferowanych usług:

- działalność budowlana, prowadzona przez ZUE;
- działalność projektowa, prowadzona przez BPK Poznań;
- działalność handlowa, prowadzona przez Railway gft.

Segment działalności **budowlanej** obejmuje:

- **infrastrukturę miejską** w zakresie:
  - budowy i modernizacji: torowisk tramwajowych, sieci trakcyjnej tramwajowej i trolejbusowej, podstacji trakcyjnych, oświetlenia ulicznego, linii kablowych, sygnalizacji ulicznych, układów drogowych, obiektów kubaturowych i teletechniki;
  - konserwacji i bieżącego utrzymania infrastruktury tramwajowej i oświetlenia ulicznego;
- **infrastrukturę kolejową** w zakresie:
  - budowy i modernizacji: torowych układów kolejowych, trakcji kolejowej, urządzeń SRK i teletechniki, podstacji trakcyjnych, obiektów stacyjnych i obiektów inżynierskich;
- **infrastrukturę energetyczną linii przesyłowych i dystrybucyjnych** w zakresie:
  - budowy i modernizacji linii kablowych i napowietrznych wysokich i najwyższych napięć, stacji transformatorowych, w tym urządzeń teletechniki oraz linii kablowych SN, NN.

Działalność projektowa w zakresie miejskich i kolejowych układów komunikacyjnych oraz energetyki zawodowej jest uzupełnieniem działalności budowlanej w wymienionym powyżej zakresie.

W ramach **działalności handlowej** Grupa oferuje materiały i akcesoria niezbędne do budowy torowisk w tym:

- szyny: kolejowe, tramwajowe, podsuwnicowe, profile specjalne, szyny pośrednie i wąskotorowe;
- podkłady: stalowe, strunobetonowe, drewniane;
- rozjazdy i części do rozjazdów;
- akcesoria do budowy torów tramwajowych i kolejowych;
- kruszywa;
- technologie specjalne: nawierzchnie bezpodsypkowe RHEDA 2000®, systemy tramwajowe RHEDA CITY C, RHEDA CITY GREEN, podkłady stalowe „Ypsilon”.

Dane finansowe segmentów zostały zaprezentowane w nocie nr 2.8.

1.7. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy. Dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały wykazane w tysiącach złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach zostały podane z większą dokładnością.

2. Noty objaśniające do sprawozdania z całkowitych dochodów

2.1. Przychody

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Przychody z tytułu umów o budowę	407 496	286 509
Przychody ze świadczenia usług	14 473	5 854
Przychody ze sprzedaży towarów, materiałów i surowców	43 347	50 654
Razem	465 316	343 017

Grupa w 2017 i 2016 roku realizowała prace na terenie Polski. Największy udział w przychodach stanowią kontrakty budowlane długoterminowe.

Zgodnie z uzyskanym tytułem wykonawczym opisanym w raporcie bieżącym nr 58/2017 Sąd zasądził na rzecz ZUE kwotę 2 601 tys. PLN netto. Kwota ta została ujęta w przychodach z tytułu umów o budowę.

Grupa ZUE w całym 2017 roku wygenerowała przychody ze sprzedaży na poziomie 465 316 tys. PLN. Były one wyższe o 36% od przychodów w 2016 roku oraz wzrosły w stosunku do poziomu przychodów na koniec III kwartału 2017 roku o 231 857 tys. PLN. Grupa w IV kwartale 2017 roku wygenerowała 50% całorocznych przychodów. Natomiast w całym II półroczu 2017 roku - 77% całorocznych przychodów. Na wzrost przychodów ze sprzedaży w II półroczu miał głównie wpływ wejście w fazę realizacji nowo pozyskanych kontraktów z aktualnej perspektywy unijnej. Kontrakty te w I półroczu nie generowały jeszcze znaczących przychodów ze względu na początkowy etap ich organizacji.

2017	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Przychody ze sprzedaży (tys. PLN)	33 167	74 676	125 616	231 857
% - kwartały	7%	16%	27%	50%
% - półrocza	23%		77%	

2.2. Koszty działalności operacyjnej

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Zmiana stanu produktów	239	758
Amortyzacja	9 833	9 578
Zużycie surowców i materiałów	170 385	83 217
Usługi obce	130 166	136 016
Koszty świadczeń pracowniczych	68 376	64 034
Podatki i opłaty	1 697	1 733
Pozostałe koszty	17 304	7 219
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	67 977	44 011
Razem	465 977	346 566

Na wzrost kosztów działalności operacyjnej miała głównie wpływ realizacja nowo pozyskanych kontraktów z aktualnej perspektywy unijnej. Wraz z podpisaniem nowych kontraktów Grupa udzieliła gwarancji, których wpływ widoczny jest w pozycji Pozostałe koszty.

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Koszt własny sprzedaży	446 224	326 354
Koszty zarządu	19 753	20 212
Razem	465 977	346 566

Koszty zarządu w Grupie w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku kształtowały się na poziomie 19 753 tys. PLN i były niższe o 2% od kosztów zarządu ZUE w 2016 r. W kosztach zarządu ujmowane są m.in. koszty postępowania ofertowego, w tym gwarancji wadialnych w kwocie 345 tys. PLN.

Amortyzacja

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	8 945	8 530
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	551	703
Amortyzacja inwestycji w nieruchomości	337	345
Razem	9 833	9 578

2.3. Pozostałe przychody operacyjne

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Zyski ze zbycia aktywów:	213	87
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	213	87
Pozostałe przychody operacyjne:	5 696	5 593
Refaktura gwarancji i ubezpieczeń	930	255
Odszkodowania, kary	1 571	628
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	501	1 966
Zwrot kosztów postępowania sądowego	94	40
Rozwiązanie rezerw na sprawy sądowe	0	1 567
Rozwiązanie odpisów na zapasy	79	353
Rozwiązanie odpisów na nieruchomość inwestycyjną	2 200	0
Pozostałe	321	784
Razem	5 909	5 680

W okresie sprawozdawczym Grupa rozwiązała odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości nieruchomości inwestycyjnej na kwotę 2 200 tys. PLN ze względu na zmianę wartości szacunkowych i plany inwestycyjne.

2.4. Pozostałe koszty operacyjne

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Straty ze zbycia aktywów	0	4
Strata ze sprzedaży majątku trwałego	0	4
Pozostałe koszty operacyjne:	3 607	1 973
Darowizny	17	63
Odszkodowania, kary	905	158
Koszty postępowań spornych	284	349
Refakturowane koszty gwarancji i ubezpieczeń	930	255
Przeszacowanie zapasów	0	47
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	1 280	696
Umorzenie należności	0	3
Inne	191	402
Razem	3 607	1 977

Grupa w okresie sprawozdawczym dokonała odpisów na kwotę 1 280 tys. PLN, w których istotną pozycją jest odpis utworzony w związku z wystawioną na rzecz PKP PLK fakturą sprzedaży na roboty dodatkowe, która dochodzona jest na drodze sądowej.

2.5. Przychody finansowe

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Przychody odsetkowe:	1 348	1 501
Odsetki od lokat bankowych	224	1 440
Odsetki od pożyczki	8	3
Odsetki od należności	1 116	58
Pozostałe przychody finansowe	585	1 029
Zysk na różnicach kursowych	0	785
Dyskonto pozycji długoterminowych	272	169
Realizacja instrumentów finansowych	309	0
Pozostałe	4	75
Razem	1 933	2 530

Spadek odsetek od lokat bankowych jest efektem zwiększonego zaangażowania środków pieniężnych w działalność operacyjną (m.in. poprzez wejście w fazę realizacji nowo pozyskanych kontraktów) i tym samym mniejszego lokowania wolnych środków w oprocentowane depozyty oraz inne instrumenty finansowe takie jak np. obligacje.

Na wzrost Realizacji instrumentów finansowych wpłynął zysk ze sprzedaży obligacji korporacyjnych.

Zgodnie z zapadłymi w 2017 roku wyrokami sądowymi, Grupa otrzymała 896 tys. PLN odsetek ustawowych.

2.6. Koszty finansowe

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Koszty odsetkowe	1 093	660
Odsetki od kredytów	274	190
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz zobowiązań z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	576	449
Odsetki od pożyczki	7	7
Odsetki od zobowiązań handlowych i pozostałych	236	14
Pozostałe koszty finansowe	1 586	733
Strata na różnicach kursowych	663	36
Dyskonto pozycji długoterminowych	562	494
Odpis na inwestycje w jednostkach pozostałych	0	118
Inne	361	85
Razem	2 679	1 393

Na wzrost kosztów finansowych miało wpływ m.in. powstanie strat na różnicach kursowych.

2.7. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Podatek dochodowy bieżący	-20	1 101
Podatek odroczony	682	-216
Obciążenie (uznanie) wyniku finansowego	662	885

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

W zakresie podatku dochodowego Grupa Kapitałowa podlega przepisom ogólnym w tym zakresie. Grupa nie tworzy podatkowej grupy kapitałowej, jak również nie prowadzi działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Rok podatkowy i bilansowy pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

Podatek dochodowy bieżący

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Zysk (strata) brutto	895	1 291
Różnica pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym :		
- różnice pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania wynikające z kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych i przychodów nie będących przychodami według przepisów podatkowych oraz dodatkowych przychodów i kosztów podatkowych	-1 492	-44 625
- inne różnice (m.in.strata z lat ubiegłych)	-353	-44 625
Dochód/Strata	-1 139	0
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	-597	-43 334
Podatek dochodowy według obowiązującej stawki 19%	0	0
Podatek dochodowy zapłacony/(zwrócony) od zysków osiągniętych za granicą	0	0
Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	-20	978
Korekty podatku dochodowego za poprzednie okresy	0	0
Podatek dochodowy bieżący	-20	1 101

Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Bieżące aktywa podatkowe		
Należny zwrot podatku	0	64
Bieżące zobowiązania podatkowe		
Podatek do zapłaty	0	0

Saldo podatku odroczonego

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Stan podatku odroczonego na początek okresu	8 683	8 477
Różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu podatku odroczonego:	24 297	15 037
Rezerwy na koszty i rozliczenia międzyokresowe bierne	10 850	9 059
Dyskonto należności	375	279
Zobowiązania z tytułu leasingów	122	323
Odpisy aktualizujące	1 188	1 401
Gwarancje, ubezpieczenia rozliczane w czasie	2 109	443
Inne	790	800
Produkcja w toku podatkowa	8 863	2 732
Różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu podatku odroczonego:	23 994	14 224
Wycena kontraktów długoterminowych	14 207	4 222
Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	9 069	9 278
Dyskonto zobowiązań	441	398
Inne	277	326
Niewykorzystane straty podatkowe i pozostałe ulgi do rozliczenia w przyszłych okresach:	7 721	7 870
Straty podatkowe	7 721	7 870
Ulgi podatkowe	0	0
Pozostałe	0	0
Razem różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu podatku odroczonego:	32 018	22 907
Razem różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu podatku odroczonego:	23 994	14 224
Saldo podatku odroczonego na koniec okresu	8 024	8 683
Zmiana stanu podatku odroczonego, w tym:	-659	206
- odniesiony w dochód	-682	216
- odniesiony na kapitał własny	23	-10

Podatek odroczonego ujęty w kapitale wynika z wyliczenia podatku od zysków/strat aktuarialnych zaprezentowanych w całkowitych dochodach.

2.8. Segmenty operacyjne

Podstawowy podział sprawozdawczości Grupy ZUE oparty jest na segmentach branżowych. W związku z rozwojem działalności projektowej oraz handlowej, w celu przedstawienia informacji w sposób pozwalający na właściwą ocenę rodzaju i skutków finansowych działań gospodarczych prowadzonych przez Grupę, zgodnie z wymaganiami MSSF 8, Zarząd ZUE wydzielił trzy zagregowane segmenty sprawozdawcze w ramach oferowanych usług:

- działalność budowlana,
- działalność projektowa,
- działalność handlowa.

Każdy z powyższych segmentów spełnia łącznie poniższe zasady:

- dokonanie agregacji nie podważa podstawowych zasad i celu MSSF 8,
- segmenty wykazują podobną charakterystykę ekonomiczną,
- segmenty są podobne pod względem: charakteru produktów i usług, procesu produkcyjnego, klasy i typu odbiorców, metody dystrybucji produktów i usług.

Działalność budowlana, prowadzona przez ZUE, obejmuje budowę i kompleksową modernizację miejskich układów komunikacyjnych, budowę i kompleksową modernizację linii kolejowych, usługi w zakresie sieci energetycznych oraz energoelektroniki.

Segment działalności projektowej w zakresie miejskich i kolejowych układów komunikacyjnych jest uzupełnieniem działalności budowlanej. Do tego segmentu Grupa zalicza kontrakty realizowane przez spółkę BPK Poznań.

Segment działalności handlowej w zakresie materiałów stosowanych przy budowie i remontach torowisk jest również uzupełnieniem działalności budowlanej. Do tego segmentu Grupa zalicza działalność prowadzoną przez spółkę Railway gft.

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach są takie same jak zasady zaprezentowane w opisie znaczących zasad rachunkowości. Grupa rozlicza sprzedaż i transfery między segmentami w oparciu o bieżące ceny rynkowe, podobnie jak przy transakcjach ze stronami trzecimi.

Wyniki segmentów sprawozdawczych za 2017 rok przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Działalność handlowa	Działalność projektowa	Wyłączenia	Razem Grupa
Przychody ze sprzedaży	408 487	75 383	17 805	-36 359	465 316
w tym:					
Przychody od klientów zewnętrznych	407 912	42 615	15 346	-557	465 316
Sprzedaż między segmentami	575	32 768	2 459	-35 802	0
Zysk brutto ze sprzedaży	15 691	2 479	1 528	-606	19 092
Przychody / koszty finansowe	-17	-652	-51	-26	-746
Odsetki otrzymane	217	0	1	0	218
Odsetki zapłacone	-572	-270	-8	0	-850
Zysk przed opodatkowaniem	1 504	-247	206	-568	895
Podatek dochodowy	665	40	65	-108	662
Zysk netto	839	-287	141	-460	233
Amortyzacja	9 753	23	86	-29	9 833
Rzeczowe aktywa trwałe	92 004	4	170	2 845	95 023
Aktywa trwałe	158 317	219	657	-600	158 593
Aktywa razem	475 282	18 886	16 750	-8 666	502 252
Zobowiązania razem	264 916	19 185	16 535	-7 803	292 833

Wyniki segmentów sprawozdawczych za 2016 rok przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Działalność handlowa	Działalność projektowa	Wyłączenia	Razem Grupa
Przychody ze sprzedaży	311 086	98 017	10 204	-76 290	343 017
w tym:					
Przychody od klientów zewnętrznych	310 265	23 130	9 341	281	343 017
Sprzedaż między segmentami	821	74 887	863	-76 571	0
Zysk brutto ze sprzedaży	13 851	1 520	1 458	-167	16 663
Przychody / koszty finansowe	1 585	-424	-23	0	1 137
Odsetki otrzymane	1 557	0	2	0	1 559
Odsetki zapłacone	-440	-184	-12	0	-636
Zysk przed opodatkowaniem	2 328	-1 252	39	177	1 291
Podatek dochodowy	848	57	-53	34	885
Zysk netto	1 480	-1 309	93	143	406
Amortyzacja	9 222	156	115	85	9 578
Rzeczowe aktywa trwałe	80 335	2	111	2 967	83 416
Aktywa trwałe	143 469	314	1 151	-1 016	143 917
Aktywa razem	344 332	34 466	8 064	-23 489	363 373
Zobowiązania razem	134 709	34 478	7 991	-23 087	154 091

Koncentracja przychodów przekraczających 10% ogółu przychodów ze sprzedaży

	Stan na 31-12-2017
Kontrahent A	175 840
Kontrahent B	77 701
Kontrahent C	52 282

3. Kontrakty, Kaucje, Rezerwy

3.1. Kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów budowlanych długoterminowych realizowanych przez Grupę.

Wybrane dane bilansowe

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Przychody z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych za dany okres	376 222	261 068
Koszty z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych za dany okres	368 530	249 490
Zysk (strata) brutto z kontraktów długoterminowych za dany okres	7 692	11 578
Przychody z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych (narastająco)	532 899	415 448
Koszty z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych (narastająco)	519 138	416 571
Zysk (strata) brutto z kontraktów długoterminowych (narastająco)*	13 761	-1 123
Aktywa (wybrane dane bilansowe)	98 878	34 285
- Wycena kontraktów	74 208	22 211
- Zaliczki przekazane na poczet realizowanych kontraktów	10 256	2 563
- Kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	14 414	9 511
Pasywa (wybrane dane bilansowe)	132 898	49 817
- Wycena kontraktów	724	1 586
- Rezerwy na koszty kontraktów	34 923	21 330
- Zaliczki otrzymane na poczet realizowanych kontraktów	75 128	0
- Kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	13 049	15 977
- Rezerwy na naprawy gwarancyjne	8 458	10 878
- Rezerwy na przewidywane straty na kontraktach	616	46

*Zysk (strata) brutto z kontraktów długoterminowych będących w trakcie realizacji na dzień bilansowy (narastająco)

3.2. Kaucje z tytułu umów o budowę

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	9 696	7 334
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	4 718	2 177
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	14 414	9 511
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	6 254	6 792
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	6 795	9 185
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	13 049	15 977

Zawierane przez Grupę umowy o roboty budowlane i umowy o dzieło przewidują obowiązek ustanowienia zabezpieczeń należytego i terminowego wykonania przedmiotu umowy oraz usunięcia wad i usterek w postaci pieniężnej, gwarancji bankowej albo ubezpieczeniowej. Przy okresach ważności gwarancji bankowych powyżej 37 miesięcy banki ustanawiają dodatkowe zabezpieczenie w postaci kaucji pieniężnej.

Dyskonto ujęte w rachunku zysków i strat

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	360	591
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	1 021	955
Korekta przychodów finansowych	67	10
Korekta kosztów finansowych	328	316
Podatek odroczony rozpoznany od powyższych korekt	50	58
Wpływ netto na rachunek zysków i strat	-211	-248

Struktura wiekowa przeterminowanych należnych kaucji z tytułu umów o budowę (wartości nominalne przed dyskontowaniem)

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	0	1
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	14
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	0	0
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0	0
– powyżej 1 roku	293	327
Razem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane (brutto)	293	342
Odpisy aktualizujące	-293	-295
Razem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane (netto)	0	47

Informacja o stopie dyskontowej

Efektywna stopa procentowa w 2017 i 2016 roku zastosowana do dyskontowania kaucji gwarancyjnych wynosiła 3,5%.

3.3. Rezerwy

Rezerwy (z tytułu)	01-01-2017	Utworzenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Przekwalifikowanie	31-12-2017	Pozycja bilansu
Rezerwy długoterminowe:	9 509	1 934	152	61	-3 586	7 644	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	1 864	175	24	2	-125	1 888	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	7 645	1 759	128	59	-3 461	5 756	Rezerwy długoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy długoterminowe
Rezerwy krótkoterminowe:	17 056	18 581	12 928	11 869	3 586	14 426	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	12 506	13 803	12 152	3 390	125	10 892	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	3 233	367	679	3 680	3 461	2 702	Rezerwy krótkoterminowe
Rezerwa na stratę na kontraktach	46	4 333	0	4 770	1 007	616	Rezerwy krótkoterminowe
Pozostałe rezerwy	1 271	78	97	29	-1 007	216	Rezerwy krótkoterminowe
Razem rezerwy:	26 565	20 515	13 080	11 930	0	22 070	

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest dla kontraktów budowlanych, dla których Grupa udzieliła gwarancji, w zależności od wartości przychodów. Wysokość rezerw może podlegać zmniejszeniu lub zwiększeniu, na podstawie prowadzonych przeglądów wykonanych robót budowlanych w kolejnych latach gwarancji. Rozwiązanie rezerw na naprawy gwarancyjne w 2017 roku wynika z analizy aktualnych ryzyk dotyczących potencjalnych napraw i usterek na kontraktach oraz upływu okresów gwarancyjnych.

W skład rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi rezerwy na urlopy, premie, nadgodziny.

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy.

4. Należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

4.1. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Należności z tytułu dostaw i usług	116 820	70 476
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	-13 893	-15 229
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	438	6 332
Należności z tytułu kontraktów (wycena)	74 208	22 211
Zaliczki	10 256	2 563
Inne należności	4 319	256
Razem należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	192 148	86 609

Na wzrost należności z tytułu kontraktów miał głównie wpływ wzrost stopnia zaawansowania prac na nowo pozyskanych kontraktach z aktualnej perspektywy unijnej.

Na wzrost innych należności ma wpływ ustanowienie zabezpieczenia (przejęcie kwoty na zabezpieczenie na rzecz banku) pod umowę o finansowanie w wysokości 4 000 tys. PLN.

Grupa otrzymując zaliczki od Inwestorów (patrz Nota Zobowiązania) przekazuje je również do podwykonawców w celu terminowej realizacji kontraktów budowlanych.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Należności nieprzeterminowane	80 781	47 845
Należności przeterminowane, ale nieobarczone utratą wartości	22 147	7 402
1-30 dni	20 490	4 709
31-60 dni	198	240
61-90 dni	71	935
91-180 dni	136	97
181-360 dni	9	154
powyżej 360 dni	1 243	1 267
Należności przeterminowane, na które zostały utworzone odpisy aktualizujące	13 892	15 229
1-30 dni	317	9
31-60 dni	400	171
61-90 dni	175	48
91-180 dni	277	2 207
181-360 dni	957	731
powyżej 360 dni	11 766	12 063
Razem należności z tytułu dostaw i usług (brutto)	116 820	70 476
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	-13 893	-15 229
Razem należności z tytułu dostaw i usług (netto)	102 927	55 247

Koncentracja należności z tytułu dostaw i usług (brutto) przekraczających 10% ogółu należności

	Stan na 31-12-2017
Kontrahent A	66 955
	66 955

Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dużą wiarygodność płatniczą kontrahenta wymienionego powyżej, która oceniana jest m.in. poprzez analizę ich sytuacji finansowej, jak również fakt spełnienia przez tą spółkę dodatkowych wymogów dotyczących rozliczania środków unijnych. Grupa realizuje kontrakty budowlane dla Kontrahenta A od wielu lat. Współwłaścicielem Kontrahenta A jest Skarb Państwa co dodatkowo podwyższa jego wiarygodność płatniczą. Wobec tego Zarząd ZUE uważa, że nie ma potrzeby tworzenia dodatkowych rezerw.

4.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	96 216	58 089
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	16 965	1 082
Rozliczenia międzyokresowe bierne	35 110	21 231
Zobowiązania z tytułu kontraktów (wycena)	724	1 586
Inne zobowiązania	143	106
Zaliczki	75 128	0
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	224 286	82 094

W skład poniższych pozycji wchodzi:

- Rozliczenia międzyokresowe bierne - rezerwy na koszty podwykonawców oraz rezerwy na ryzyko rozliczenia kontraktów,
- Zaliczki - przedpłaty, które ZUE otrzymała na podstawie stosownych zapisów umownych z PKP PLK. Zapisy te umożliwiły pozyskanie zaliczek na realizację kontraktów budowlanych.

Analiza wiekowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Zobowiązania nieprzeterminowane	83 431	53 498
Zobowiązania przeterminowane	12 785	4 591
1-30 dni	12 647	4 251
31-60 dni	1	58
61-90 dni	0	9
91-180 dni	0	1
181-360 dni	41	89
powyżej 360 dni	96	183
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	96 216	58 089

5. Kapitał własny

5.1. Kapitał akcyjny

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zarejestrowanego kapitału akcyjnego i wykazanego w sprawozdaniu finansowym wyniosła 5 757 520,75 PLN.

Skład kapitału akcyjnego na dzień 16 marca 2018 roku

(dane w PLN)

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji (Prawo do dywidendy od daty rejestracji)
seria A	zwykłe na okaziciela	16 000 000	4 000 000,00	Aport	12 lipca 2002
seria B	zwykłe na okaziciela	6 000 000	1 500 000,00	Pokryte w całości wkładem pieniężnym w drodze emisji	19 października 2010
seria C	na okaziciela – „Akcje Połączeniowe”	1 030 083	257 520,75	Pokryte w całości wkładem pieniężnym w drodze emisji	20 grudnia 2013
Razem		23 030 083	5 757 520,75		

Akcje serii A, B oraz C nie są uprzywilejowane oraz nie mają ograniczonych praw do akcji.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku skład kapitału akcyjnego przedstawiał się tak samo jak na dzień 16 marca 2018 r.

5.2. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję

(dane w PLN)

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Podstawowy zysk (strata) przypadający na jedną akcję	0,01	0,04
Zysk (strata) rozwodniony przypadający na jedną akcję	0,01	0,04

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Zysk i średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku podstawowego przypadającego na jedną akcję:

(dane w PLN)

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Zysk (strata) na jedną akcję za rok obrotowy	0,01	0,04
Zysk (strata) wykorzystany do obliczenia podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję ogółem	310 120,50	808 734,09
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku (straty) przypadającego na jedną akcję	23 030 083	23 030 083

Podstawowy zysk na jedną akcję jest ilorzem zysku netto za prezentowany okres i średniej ważonej liczby akcji z prezentowanego okresu.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Nie występują instrumenty rozwadniające.

5.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Stan na początek roku obrotowego	93 837	93 837
Emisja akcji	0	0
Koszty emisji akcji	0	0
Stan na koniec roku obrotowego	93 837	93 837

W drodze emisji akcji, w dniu 1 października 2010 roku ZUE pozyskała środki w wysokości 88,5 mln PLN. Koszty emisji akcji serii B w 2010 roku wyniosły 3,1 mln PLN.

W roku 2012, podobnie jak w roku 2011, Spółka nie przeprowadziła nowej emisji akcji.

W roku 2013 Spółka przeprowadziła nową emisję akcji serii C. W drodze emisji akcji, w dniu 6 grudnia 2013 roku ZUE wygenerowała agio w wysokości 9 023,5 tys. PLN. Koszty emisji akcji serii C w 2013 roku wyniosły 547,5 tys. PLN.

W latach 2014 - 2017 Spółka nie prowadziła emisji akcji.

5.4. Akcje własne

Na dzień sporządzenia sprawozdania Spółka posiada 264 652 akcji własnych w wartości 2 690 tys. PLN. Spółka nabyła akcje w ramach realizowanego w 2015 roku odkupu akcji od pracowników połączonej z ZUE S.A. spółki Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A.

Odkup realizowany był na podstawie Uchwały nr 4 NWZ Spółki z dnia 8 grudnia 2014 roku w przedmiocie upoważnienia Zarządu ZUE S.A. do wykupu akcji własnych.

Wykup akcji własnych został szczegółowo opisany w Sprawozdaniu Skonsolidowanym za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w nocy nr 25.

5.5. Zysk zatrzymany

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Stan na początek roku obrotowego zysków zatrzymanych	112 391	119 050
Podział zysku netto	809	17 194
Kapitał zapasowy	809	17 194
Kapitał rezerwowy	0	0
Pokrycie straty z lat ubiegłych	0	0
Zysk (strata) roku bieżącego	310	809
Pozostałe całkowite dochody netto	-96	45
Wyplata dywidendy za rok poprzedni	0	-7 513
Stan na koniec roku obrotowego	112 605	112 391

Zyski zatrzymane z lat poprzednich obejmują w całości zyski zatrzymane w spółkach decyzją jej akcjonariuszy oraz skutki implementacji MSSF.

Spółki tworzą kapitał rezerwowy zgodnie ze statutem. Na kapitał rezerwowy może być przekazany zysk spółki przeznaczony do podziału w następnych okresach, bądź na pokrycie szczególnych strat lub innych wydatków. Kapitał zapasowy Spółki spełnia wymogi art. 396 ksh. Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych na pokrycie straty należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

6. Zadłużenie i zarządzanie kapitałem i płynnością

6.1. Kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Długoterminowe	11 224	8 892
Kredyty bankowe	0	0
Pożyczki otrzymane	0	0
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	7 714	3 292
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3 510	5 600
Krótkoterminowe	14 908	14 194
Kredyty bankowe	5 851	8 153
Pożyczki otrzymane	250	243
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	6 680	3 554
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 127	2 244
Razem	26 132	23 086

Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych zawierają leasingi zwrotne, w ramach których mieszczą się umowy na wagony do oczyszczarki tłuczni w kwocie 14 600 tys. PLN oraz umowy na samochody w kwocie 682 tys. PLN.

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (z wyłączeniem leasingu zwrotnego)

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych	
	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Nie dłużej niż 1 rok	2 270	2 455	2 127	2 244
Od 1 roku do 5 lat	3 610	5 842	3 510	5 600
Powyżej 5 lat	0	0	0	0
Minus przyszłe obciążenia finansowe	-243	-453	0	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	5 637	7 844	5 637	7 844
Leasingi zaprezentowano w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			2 127	2 244
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			3 510	5 600

Ogólne warunki leasingu finansowego i zwrotnego

Umowy leasingu finansowego dotyczące urządzeń produkcyjnych zawarto na okres od trzech do sześciu lat. Na zakończenie umowy Grupa ma możliwość wykupienia urządzeń po wartości wykupu. Zobowiązania Grupy w ramach leasingu finansowego są zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy na składnikach majątku objętych leasingiem oraz wekslem własnym in blanco bądź też upoważnieniem wystawionym przez ZUE dla leasingodawcy do obciążenia rachunku bankowego (rachunku ZUE).

Leasing zwrotny (na potrzeby prezentacji nazwany umową na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych)

Grupa zawierała transakcje leasingu zwrotnego z opcją wykupu na koniec okresu umowy. Transakcje te formalnie określane są jako leasing zwrotny, ale zdaniem Grupy nie stanowią one sprzedaży w rozumieniu MSR 18 i leasingu MSR 17, ze względu na brak utraty kontroli nad przedmiotami umowy w trakcie zawierania transakcji. Ryzyko i korzyści związane z aktywami będącymi przedmiotem transakcji cały czas pozostawało po stronie Grupy. W efekcie zawartych umów, w ocenie Grupy, nie doszło do przekazania prawa do użytkowania. W notach do sprawozdania finansowego transakcje te są prezentowane jako pozostałe źródła finansowania zabezpieczone na rzeczowych aktywach trwałych, które w ciągu całego okresu pozostają aktywami Spółki.

Podsumowanie umów kredytowych

Lp.	Bank	Opis	Kwota kredytu / limitu wg umowy	Wykorzystanie na dzień 31-12.2017	Warunki oprocentowania	Termin spłaty
1	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	5 000	0	WIBOR dla kredytów międzybankowych O/N + marża banku	11-05-2018
2	mBank S.A. (ii)	Umowa współpracy	50 000	2 500	WIBOR 3M + marża banku	17-07-2020
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	50 000	2 500		
		sublimit na kredyty obrotowe	30 000	0		
3	BGŻ BNP PARIBAS (iv)	Umowa wielocelowej linii kredytowej	170 000	71 553	WIBOR 1M + marża banku	26-10-2018
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	170 000	71 553		
		sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
4	PEKAO SA (i) (iii)	Umowa o Wielocelowy Limit Kredytowy	100 000	16 810	WIBOR 1M + marża banku	30-11-2018
		w tym				
		sublimit na gwarancje	100 000	16 810		
		sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
5	BGŻ BNP Paribas S.A.	Wielocelowa linia kredytowa	300	0	WIBOR 1M + marża banku	24-07-2018
6	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	300	0	WIBOR dla kredytów międzybankowych O/N + marża banku	08-06-2018
7	mBank S.A.	Kredyt obrotowy na prefinansowanie kontraktu	2 000	598	WIBOR 1M + marża banku	15-05-2018
8	BGŻ BNP Paribas (v)	Kredyt nieodnawialny	300	253	WIBOR 1M + marża banku	28-02-2018
9	mBank S.A.	Kredyt obrotowy	5 000	5 000	WIBOR 1M + marża banku	24-08-2018
10	BGŻ BNP Paribas S.A.	Umowa o kredyt odnawialny	3 000	0	WIBOR 3M + marża banku	08-08-2018
Razem wykorzystanie z tytułu kredytów w Grupie				5 851		
Razem wykorzystanie z tytułu gwarancji w Grupie				90 863		

(i) Kwotę przyznanego limitu kredytowego ZUE ma możliwość wykorzystać na gwarancje bankowe

(ii) Aneks nr 7 z dnia 23.06.2017 zwiększający przyznany limit do 50 000 tys. PLN

(iii) Aneks nr 1 z dnia 31.10.2017 zwiększający przyznany limit do 100 000 tys. PLN

(iv) Aneks nr 3 z dnia 27.10.2017 r. do Umowy o finansowanie, która rozwiązuje wcześniejsze umowy wykonawcze i powołuje nową Umowę wielocelowej linii kredytowej

(v) Umowa zawarta 11.09.2017

Zabezpieczenia i zobowiązania z tytułu zawartych umów kredytowych:

- Kredyt w rachunku bieżącym** – zabezpieczenie w postaci weksła własnego;
- Umowa współpracy** – zabezpieczenie w postaci: hipoteki, kaucji pieniężnej;
- Umowa wielocelowej linii kredytowej** – zabezpieczenie w postaci: weksel własny, kaucja pieniężna dla gwarancji z terminem ważności powyżej 37 miesięcy; przejęcie kwoty na zabezpieczenie w wysokości 4 000 tys. PLN; zastaw rejestrowy na środkach trwałych należących do Kredytobiorcy; cesja praw z polisy;
- Umowa o Wielocelowy Limit Kredytowy** – zabezpieczenie w postaci: cesja wierzytelności; zastaw rejestrowy na środkach trwałych należących do Kredytobiorcy; cesja praw z polisy; kaucja pieniężna dla gwarancji z terminem ważności powyżej 37 miesięcy;
- Wielocelowa linia kredytowa** – zabezpieczenie w postaci: weksła własnego in blanco; oświadczenia Kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji;
- Kredyt w rachunku bieżącym** – zabezpieczenie w postaci: weksła własnego in blanco; poręczenia ZUE,
- Kredyt obrotowy na prefinansowanie kontraktu** – zabezpieczenie w postaci: weksła własnego in blanco; cesji wierzytelności od PKP; poręczenia ZUE,
- Kredyt nieodnawialny** – zabezpieczenie w postaci: weksła własnego in blanco; poręczenia ZUE,
- Kredyt obrotowy** – zabezpieczenie w postaci: poręczenia ZUE; zastawu rejestrowego na zapasach stanowiących własność Railway gft; weksła własnego in blanco; oświadczenia o poddaniu się egzekucji; cesji praw z polisy ubezpieczeniowej,
- Kredyt odnawialny** – zabezpieczenie w postaci: weksła in blanco wystawionego przez Railway gft wraz z deklaracją wekslową; weksła in blanco wystawionego przez ZUE wraz z deklaracją wekslową; oświadczenie Railway gft o poddaniu się egzekucji.

6.2. Zarządzanie kapitałem

Grupa dokonuje przeglądu struktury kapitałowej każdorazowo na potrzeby finansowania dużych kontraktów/zamówień.

W ramach przeglądu analizowane są środki własne potrzebne na realizację działalności bieżącej, harmonogram finansowania kontraktu/zamówień, a także koszt kapitału oraz rodzaje ryzyka związanego z każdą klasą kapitału.

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Długoterminowe i krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	26 132	23 086
Długoterminowe i krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	666	947
	26 798	24 033
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	117 748	62 717
Pozostałe aktywa finansowe	0	54 935
	117 748	117 652
Zadłużenie netto	-90 950	-93 619
Kapitał własny	209 419	209 282
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego	-43,43%	-44,73%

Zadłużenie długo i krótkoterminowe Grupy wskazane powyżej to głównie zobowiązania z tytułu umów leasingu na zakup środków trwałych oraz zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych.

W wyniku większej wartości środków pieniężnych niż sumy zadłużenia na koniec 2017 roku Grupa wykazała ujemne zadłużenie netto. Do finansowania działalności bieżącej Grupa wykorzystuje głównie środki własne. Dysponuje również limitami kredytowymi, które na dzień bilansowy zostały wykorzystane głównie na gwarancje.

Zmiany zobowiązań wynikające z działalności finansowej

Tytuły	01-01-2017	Przepływy niepieniężne			Przekwalifikowanie	31-12-2017
		Przepływy pieniężne (zmiana)	Zmiana z tytułu uzyskania/utruty kontroli	Zmiana z tytułu różnic kursowych		
Długoterminowe kredyty i pożyczki oraz inne źródła finansowania	8 892	0	0	0	2 332	11 224
Długoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	630	0	0	0	-280	350
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki oraz inne źródła finansowania	14 194	3 046	0	0	-2 332	14 908
Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	317	-281	0	0	280	316
Łącznie zobowiązania z tytułu finansowania	24 033	2 765	0	0	0	26 798

6.3. Transakcje niepieniężne i źródła finansowania

W 2017 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w rachunku przepływów pieniężnych obejmowały nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 61 tys. PLN w formie leasingu finansowego.

W 2016 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w rachunku przepływów pieniężnych obejmowały nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 860 tys. PLN w formie leasingu finansowego.

6.4. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa należą:

- kredyty bankowe – pożyczki, których celem jest pozyskanie środków na sfinansowanie działalności,
- leasingi finansowe oraz umowy na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych, których celem jest pozyskanie środków na sfinansowanie nakładów inwestycyjnych,

- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Grupy.

Grupa w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

W ramach podstawowej działalności operacyjnej Grupa dokonuje również rozliczeń w walutach obcych (przede wszystkim w euro). Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się głównie poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z kontrahentami w sposób przenoszący na nich ten rodzaj ryzyka. W przypadkach, gdy nie jest to możliwe, ekspozycja walutowa (gdą jest istotna) jest zabezpieczana na rynku finansowym poprzez wykorzystanie walutowych kontraktów terminowych.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe”, oszacowane zostały na poziomie -5% / +5% dla kursu EUR/PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego danego okresu na racjonalnie możliwe zmiany kursów walut przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na wynik roku oraz aktywa netto jest identyczny).

	Waluta	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień grudnia 2017 roku		31
			Deprecjacja złotówki +5%	Aprecjacja pozostałych walut -5%	
Srodki pieniężne	EUR	2 181	109	-109	
	RBL	0	0	0	
	USD	0	0	0	
	HRK	1	0	0	
	BGN	0	0	0	
	KES	0	0	0	
Zobowiązania handlowe i pozostałe	EUR	247	-12	12	
Należności handlowe i pozostałe	EUR	5 130	257	-257	
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto			353	-353	
Podatek odroczony			-67	67	
Razem			286	-286	

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez Grupę z usług leasingu i wielocelowych linii kredytowych. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe” oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2017 roku na poziomie -1 / +1 punktów procentowych. Jednocześnie założono równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych na potrzeby kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych.

Poniżej podano wpływ na wynik finansowy danego okresu i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

	Wartość na dzień bilansowy	Stan na 31-12-2017 roku	
		+100 pb	-100 pb
Długoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę (dyskonto):			
– ujęte w aktywach (wartość bieżąca)	9 696	16	10
– ujęte w zobowiązaniach (wartość bieżąca)	6 254	19	-21
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	117 748	1 177	-1 177
Pożyczki udzielone	10	0	0
Kredyty bankowe i pożyczki	6 101	-61	61
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	14 394	-144	144
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	5 637	-56	56
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		951	-927
Podatek odroczony		-181	176
Razem		770	-751

Ryzyko cenowe

Grupa narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów i surowców, takich jak: beton, kruszywa, elementy ze stali (m.in. słupy dla sieci trakcyjnej tramwajowej, kolejowej i energetyki wysokich napięć, słupy oświetleniowe, szyny, rozjazdy kolejowe) oraz elementy z miedzi i aluminium (m.in. kable energetyczne, liny, drut jezdny) jak również –z racji posiadania dużego parku maszynowego – paliwa płynne (olej napędowy, benzyna).

W wyniku zmian cen materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Grupy przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu (najczęściej od 6 do 36 miesięcy), z kolei umowy z podwykonawcami mogą być zawierane w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac. Grupa zabezpiecza się przed ryzykiem cenowym rozwijając działalność handlową prowadzoną przez podmiot zależny.

Grupa zabezpiecza się przed ryzykiem cenowym zawierając umowy ramowe na dostawę kluczowych materiałów.

Biorąc pod uwagę dostępne dane rynkowe, na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy i ryzyko cenowe ocenia się jako umiarkowane.

Ryzyko kredytowe

Grupa współpracuje, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności dążąc do ograniczania koncentracji ryzyka kredytowego.

Aktywami finansowymi Grupy, które są narażone na podwyższone ryzyko kredytowe, są należności z tytułu dostaw i usług (z wyłączeniem należności od zamawiających (inwestorów) w ramach inwestycji realizowanych zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych). W Grupie funkcjonują procedury oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego związanego z kontraktami zarówno na etapie ofertowym, oraz w trakcie realizacji.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione co najmniej od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, dąży się, aby w umowach z inwestorami zawierane były klauzule przewidujące prawo do wstrzymania realizacji robót, jeżeli występuje opóźnienie w regulowaniu należności za wykonane usługi. W miarę możliwości tworzy się również zapisy umowne warunkujące dokonywanie płatności podwykonawcom od wpływu środków pieniężnych od inwestora.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczenia ryzyka utraty płynności, Grupa utrzymuje odpowiednią ilość środków pieniężnych zawierając umowy o wielocelowe linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Grupa wykorzystuje środki własne, kredyty lub długoterminowe umowy leasingu finansowego zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz przepływów pieniężnych.

Struktura zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiona została w Nocie 7.13 Instrumenty Finansowe.

6.5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	106 748	54 217
Lokaty do 3 miesięcy	11 000	8 500
Razem	117 748	62 717

Środki pieniężne na koniec 2016 roku nie uwzględniają posiadanych przez ZUE obligacji korporacyjnych w kwocie 54 935 tys. PLN (Pozostałe aktywa finansowe).

Dodatkowo na rachunkach powierniczych prowadzonych przez ZUE przechowywane są na dzień 31 grudnia 2017 roku środki pieniężne w kwocie 9 998 tys. PLN należne Spółce i konsorcjantom. ZUE nie sprawuje nad tymi środkami pieniężnymi pełnej kontroli i nie może nimi swobodnie dysponować bez zgody konsorcjum, dlatego zdaniem Spółki te środki pieniężne nie spełniają definicji aktywa i nie są prezentowane w bilansie na dzień 31 grudnia 2017 roku. Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie występowały środki pieniężne na rachunkach powierniczych prowadzonych przez ZUE.

Omówienie pozycji rachunku przepływów pieniężnych

Na wielkość przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej Grupy ZUE na poziomie 29 246 tys. PLN miały głównie wpływ zmiany stanu kaucji, należności i zobowiązań w związku z wejściem w fazę realizacji nowo pozyskanych kontraktów przez ZUE jak również w związku z rozliczeniem kontraktów zakończonych w IV kwartale 2017 r.

Na dodatnie przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w wysokości 34 333 tys. PLN miało wpływ głównie zakończenie i rozliczenie ulokowania środków pieniężnych Spółki w obligacje korporacyjne.

Na przepływy Grupy z działalności finansowej na poziomie 1 848 tys. PLN wpływ miał głównie otrzymany przez ZUE leasing zwrotny na sfinansowanie zakupu środków trwałych oraz spłata zobowiązań wynikających z umów leasingowych.

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	18 863	-38 014
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	34 717	-63 227
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	1 848	-9 065
Przepływy pieniężne netto razem	55 428	-110 306
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	62 717	172 334
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	117 748	62 717

W wyniku powyższych zmian stan środków pieniężnych w Grupie ZUE zwiększył się o kwotę 55 031 tys. PLN w stosunku do końca 2016 roku.

7. Pozostałe noty do sprawozdania finansowego

7.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Wartość brutto 1 stycznia 2017 roku	0	26 124	47 520	51 151	2 151	126 946	518	2 967	130 431
Zwiększenie stanu	0	38	282	17 006	148	17 474	4 014	3 705	25 193
Przekazanie na środki trwałe	0	0	0	0	0	0	1 330	2 967	4 297
Zbycie/Likwidacja	0	0	963	770	28	1 761	0	0	1 761
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	26 162	46 839	67 387	2 271	142 659	3 202	3 705	149 566

Umorzenie	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	6 817	19 126	19 343	1 729	47 015	0	0	47 015
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	713	680	24	1 417	0	0	1 417
Koszty amortyzacji	0	951	3 100	4 745	149	8 945	0	0	8 945
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	7 768	21 513	23 408	1 854	54 543	0	0	54 543

Wartość bilansowa									
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	19 307	28 394	31 808	422	79 931	518	2 967	83 416
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	18 394	25 326	43 979	417	88 116	3 202	3 705	95 023

Grupa nie dokonywała odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości w okresie sprawozdawczym.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zobowiązań zaciągniętych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 91 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość bilansowa brutto, w pełni zamortyzowanych, rzeczowych aktywów trwałych, a będących nadal w użytkowaniu wyniosła 11 011 tys. PLN.

Aktywa oddane w zastaw, jako zabezpieczenie

Rzeczowe aktywa trwałe, które stanowią zabezpieczenie umów bankowych zostały opisane w nocie 7.18. Zobowiązania Grupy wynikające z leasingu finansowego oraz zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (ujęte w nocie 6.1) zostały zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy do aktywów wynajmowanych w ramach leasingu (środki transportu, maszyny i urządzenia).

7.2. Nieruchomości inwestycyjne

Wartość brutto		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2017 roku	126	4 251	2 371	0	0	0	6 748
Zwiększenie stanu		0	0	11	0	0	0	11
Utrata wartości		0	0	-2 200	0	0	0	-2 200
Zbycie/Likwidacja		0	0	0	0	0	0	0
Stan na	31 grudnia 2017 roku	126	4 251	4 582	0	0	0	8 959

Umorzenie		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2017 roku	0	1 324	1 707	0	0	0	3 031
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku		0	0	0	0	0	0	0
Koszty amortyzacji		0	166	171	0	0	0	337
Stan na	31 grudnia 2017 roku	0	1 490	1 878	0	0	0	3 368

Wartość bilansowa		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2017 roku	126	2 927	664	0	0	0	3 717
Stan na	31 grudnia 2017 roku	126	2 761	2 704	0	0	0	5 591

Na dzień 31 grudnia 2017 nieruchomości inwestycyjne obejmowały nieruchomość położoną w Kościelisku (działki nr 2001 i 2491). W skład nieruchomości inwestycyjnej wchodzi budynek wraz z gruntem oraz PWUG.

W 2017 roku Grupa rozwiązała częściowo odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości w kwocie 2 200 tys. PLN ze względu na zmianę wartości szacunkowych. Łączna wartość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości na nieruchomość inwestycyjną utworzonych w poprzednich latach wynosi 1 770 tys. PLN.

Nieruchomość inwestycyjna została wyceniona wg modelu ceny nabycia, pomniejszonej o odpisy aktualizujące. Grupa w 2016 i 2017 roku nie otrzymywała przychodów z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych. Koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej wynosiły 508 tys. PLN (594 tys. PLN w 2016 roku).

7.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

7.4. Wartości niematerialne

Struktura wartości niematerialnych

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	573	960
- oprogramowanie komputerowe	573	960
Inne wartości niematerialne, w tym:	8 514	8 635
- prawo użytkowania wieczystego	8 514	8 635
Razem	9 087	9 595

Tabela ruchu wartości niematerialnych

	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne WNIP - oprogramowanie	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	9 341	4 499	13 840
Zwiększenie z tyt. połączenia spółek	0	0	0
Zwiększenie stanu	0	43	43
Zbycie/Likwidacja	0	3	3
Stan na 31 grudnia 2017 roku	9 341	4 539	13 880
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	706	3 539	4 245
Koszty amortyzacji	121	430	551
Zbycie/Likwidacja	0	3	3
Stan na 31 grudnia 2017 roku	827	3 966	4 793
Wartość bilansowa			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	8 635	960	9 595
Stan na 31 grudnia 2017 roku	8 514	573	9 087

W 2017 i 2016 roku Grupa nie dokonała odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości.

7.5. Wartość firmy

Wartość firmy PRK powstała na skutek zakupu 85% akcji Przedsiębiorstwa Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A (PRK) i objęcia kontroli w 2010 roku. Rozliczenie nabycia spółki PRK zostało przeprowadzone w oparciu o dane ze sprawozdania jednostkowego PRK na dzień 31 grudnia 2009 i została po raz pierwszy ujęta w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej w 2010 roku.

Wartość firmy PRK w całości przypisana jest do segmentu działalności budowlanej.

Wartość firmy BPK Poznań powstała na skutek zakupu 830 udziałów BPK Poznań i objęcia kontroli w 2012 roku. Rozliczenie nabycia spółki BPK Poznań zostało przeprowadzone w oparciu o dane ze sprawozdania jednostkowego BPK Poznań na dzień 31 marca 2012 i została po raz pierwszy ujęta w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej w 2012 roku.

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Według kosztu		
Wartość firmy PRK	31 172	31 172
Wartość firmy BPK Poznań	1 474	1 474
Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości (BPK Poznań)	-1 474	-1 474
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	31 172	31 172

Roczny test utraty wartości

Test przeprowadzono w oparciu o model przepływów pieniężnych (FCFF) w pięcioletnim horyzoncie czasowym. Zgodnie z przyjętymi w Spółce zasadami wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne na potrzeby szacunku przyjęto wg wartości użytkowej.

Wartość odzyskiwalną ustalono metodą bieżącej wartości przyszłych (zdyskontowanych) przepływów pieniężnych. Stopa średnio ważonego kosztu kapitału uwzględniająca prognozowaną strukturę i koszt finansowania oraz ryzyka rynkowe przyjęto na poziomie 10 %.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne, mające wpływ na długotrwałe utrzymywanie się kapitalizacji Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej, na dzień 31 grudnia 2017 Spółka przeprowadzono testy na utratę wartości aktywów Spółki.

Wynik przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2017 roku zgodnie z MSR 36 Utrata wartości aktywów, testów na utratę wartości wskazał brak ryzyka utraty bilansowej wartości aktywów Spółki.

Wrażliwość na zmiany założeń

W przypadku oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, kierownictwo jest przekonane, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia wyceny nie spowoduje, że wartość bilansowa tego ośrodka znacząco przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

7.6. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych

Na dzień bilansowy ZUE posiada 51% udziałów w Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, która obecnie nie prowadzi działalności operacyjnej. Natomiast RTI posiada 100% udziałów spółki Railway Technology International Germany GmbH z siedzibą w Hamburgu w Niemczech, której głównym przedmiotem działalności jest pozyskiwanie i realizacja projektów zagranicznych. Spółki te prowadzą działalność w ograniczonym zakresie.

Nazwa jednostki	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Udziały %		Wartość wg kosztu historycznego	
			Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Railway Technology International Sp. z o.o.	Działalność holdingowa	Kraków	51%	51%	118	118
Razem inwestycje w jednostkach podporządkowanych					118	118
Odpis na udziały RTI (narastająco)					118	118
Razem inwestycje w jednostkach podporządkowanych z uwzględnieniem odpisów					0	0

7.7. Pozostałe aktywa finansowe

	Obrotowe	
	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Dłużne instrumenty finansowe	0	54 935
Inne	0	0
Razem	0	54 935

Na dzień 31 grudnia 2016 Grupa posiadała dłużne instrumenty finansowe obejmujące obligacje korporacyjne, które zostały sprzedane w 2017 roku.

7.8. Pozostałe aktywa

	Obrotowe	
	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Rozliczenia międzyokresowe czynne	960	1 378
Inne należności	137	0
Razem	1 097	1 378

Na wartość krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych składają się głównie pozycje ubezpieczeń majątkowych oraz gwarancji usunięcia wad i usterek rozliczanych w czasie.

7.9. Pożyczki udzielone

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	66	58
Pożyczki udzielone innym podmiotom	279	289
Odpisy z tytułu utraty wartości	-335	-58
Razem	10	289

Pożyczki udzielone zawierają kapitał i odsetki naliczone na dzień bilansowy.

7.10. Zapasy

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Towary, materiały i surowce	27 405	10 330
Produkcja w toku	334	759
Wyroby gotowe	199	198
Razem	27 938	11 287

Wzrost zapasów jest efektem gromadzenia zapasów na realizowanych i wchodzących w fazę realizacji kontraktach. Zakupy materiałów strategicznych takich jak kruszywo, podkłady kolejowe, szyny czy rozjazdy są zabezpieczane przez podpisywanie długoterminowych umów ramowych. Zakup ww. materiałów, jest elementem strategii obniżającej ryzyko wzrostu cen w sytuacji ograniczonej podaży w okresie kumulacji realizacji robót kolejowych w najbliższych latach.

7.11. Pozostałe zobowiązania finansowe

	Bieżące		Długoterminowe	
	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Zobowiązania finansowe wobec Skarbu Państwa	280	280	350	630
Zobowiązania z tytułu dywidend	36	37	0	0
Razem	316	317	350	630

W pozycji Zobowiązania finansowe wobec Skarbu Państwa mieści się zobowiązanie BPK Poznań z tytułu Umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

7.12. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Począwszy od dnia 1 stycznia 2013 roku, w związku ze zmianami wprowadzonymi do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” Grupa ujmuje zyski i straty aktuarialne w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Odprawy emerytalno-rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Odprawy emerytalno – rentowe, w tym:	990	851
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	990	851
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	0	0
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	0	0
Zobowiązania wobec pracowników	1 001	1 094
Pozostałe świadczenia pracownicze	17 419	17 847
– rezerwa na niewykorzystane urlopy	4 372	3 876
– rezerwa na premie, nadgodziny	6 417	8 549
– wynagrodzenia	3 390	2 949
– świadczenia ZUE, inne	3 240	2 473
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	19 410	19 792
w tym:		
– część długoterminowa	1 888	1 864
– część krótkoterminowa	17 522	17 928

Pozycja Zobowiązania wobec pracowników zawiera kwotę długoterminowego zobowiązania z tytułu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Główne założenia aktuarialne przyjęte do wyliczenia zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych:

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Stopa dyskonta	3,27%	3,41%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	2,5%	2,5%

Odprawy emerytalno-rentowe

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	992	1 044
Koszty odsetek	28	24
Koszty bieżącego zatrudnienia	88	71
Koszty przeszłego zatrudnienia	0	119
Wypłacone świadczenia	-235	-204
(Zyski) / straty aktuarialne	117	-62
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	990	992

Obciążenia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych przedstawiają się następująco:

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Koszty bieżącego zatrudnienia	88	71
Koszty odsetek	28	24
(Zyski) / straty aktuarialne do ujęcia w okresie	117	-62
Koszty przeszłego zatrudnienia	0	116
Koszty ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	233	149
Kwota ujęta w zysku lub stracie	114	211
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach (bez podatku odroczonego)	119	-62

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego.

7.13. Instrumenty finansowe

Poniżej przedstawiono wartości bilansowe wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Stan na 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Kaucje z tytułu umów o budowę (przed dyskontem)	0	0	14 774	0	14 070
Należności z tytułu dostaw i usług	0	0	116 820	0	0
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	438	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	666
Pożyczki udzielone	0	0	10	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	117 748	0	0	0
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	0	0	0	0	26 132
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	96 216
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	0	16 965
Razem	0	117 748	132 042	0	154 049

Stan na 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Kaucje z tytułu umów o budowę (przed dyskontem)	0	0	10 102	0	16 932
Należności z tytułu dostaw i usług	0	0	70 476	0	0
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	6 332	0	0
Dłużne instrumenty finansowe - obligacje bankowe	0	0	54 935	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	947
Pożyczki udzielone	0	0	289	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	62 717	0	0	0
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	0	0	0	0	23 086
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	58 089
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	0	1 082
Razem	0	62 717	142 134	0	100 136

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Grupa nie dokonywała reklasyfikacji instrumentów finansowych.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wycenianych według zamortyzowanego kosztu (przed dyskontem)

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Struktura wiekowa		
– poniżej 1 roku	135 104	82 684
– od 1 do 3 lat	14 828	14 014
– od 3 do 5 lat	2 382	1 488
– powyżej 5 lat	1 735	1 950
Razem	154 049	100 136

Instrumenty pochodne

W 2017 i 2016 roku Grupa nie zawierała transakcji na instrumentach pochodnych.

7.14. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Transakcje handlowe

W roku obrotowym wystąpiły następujące transakcje handlowe pomiędzy stronami powiązаныmi:

	Należności		Zobowiązania	
	Stan na		Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2016
RTI	0	0	0	0
RTI Germany	0	0	0	0
Wiesław Nowak	0	0	0	0
Ogółem	0	0	0	0
	Przychody		Zakupy	
	Okres zakończony		Okres zakończony	
	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2016
RTI	3	3	0	0
RTI Germany	0	0	0	113
Wiesław Nowak	0	0	468	0
Ogółem	3	3	468	113
	Pożyczki udzielone		Przychody finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	
	Stan na		Okres zakończony	
	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2016
RTI	10	0	0	0
RTI Germany	56	58	1	0
Wiesław Nowak	0	0	0	0
Ogółem	66	58	1	0

W okresie sprawozdawczym ZUE oraz jednostki zależne nie zawierały transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

W okresie sprawozdawczym ZUE dokonywała transakcji sprzedaży do RTI w zakresie wynajmu pomieszczeń na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego zawartej w dniu 31 grudnia 2015 roku.

W dniu 2 stycznia 2017 roku, pomiędzy ZUE a RTI Germany została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI Germany otrzymało pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 1 tys. EUR z terminem spłaty do dnia 31 marca 2017 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 5 stycznia 2017 roku. Pożyczka wraz z odsetkami została spłacona w dniu 27 marca 2017 roku.

W dniu 30 marca 2017 roku, pomiędzy ZUE a Panem Wiesławem Nowakiem została zawarta umowa, na mocy której ZUE nabyła samochód. Wartość transakcji: 468 tys. PLN. Zapłata nastąpiła w dniu 3 kwietnia 2017 roku.

W dniu 26 maja 2017 roku, pomiędzy ZUE a RTI została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI otrzymało pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 5 tys. PLN z terminem spłaty do dnia 20 grudnia 2018 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 26 maja 2017 roku.

W dniu 19 czerwca 2017 roku, pomiędzy ZUE a RTI Germany został zawarty aneks nr 2 do umowy pożyczki z dnia 31 maja 2016 roku. Przedmiotowy aneks wydłuża termin spłaty do dnia 20 czerwca 2018 roku.

W dniu 7 grudnia 2017 roku, pomiędzy ZUE a RTI została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI otrzymało pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 5 tys. PLN z terminem spłaty do dnia 20 grudnia 2018 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 7 grudnia 2017 roku.

ZUE S.A. jest spółką wiodącą w Grupie ZUE, w razie potrzeby udziela poręczeń za jednostki zależne. Poręczenia te stanowią dodatkowe zabezpieczenie umów kredytowych oraz gwarancji udzielanych spółkom zależnym. Łączna wartość poręczeń, o których mowa powyżej na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 20 421 tys. PLN.

7.15. Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej według stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu

Na dzień sporządzenia niniejszego raportu Grupa ZUE jest stroną toczących się postępowań sądowych dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności Grupy ZUE, których łączna wartość wynosi 51 762 tys. PLN a tym samym przekracza 10% kapitałów własnych ZUE S.A. Łączna wartość postępowań w grupie zobowiązań wynosi 299 tys. PLN a łączna wartość postępowań w grupie wierzytelności wynosi 51 463 tys. PLN.

Toczące się postępowania sądowe są związane z działalnością operacyjną spółek.

Największymi, toczącymi się postępowaniami sądowymi w grupie wierzytelności są:

Sprawy sądowe dotyczące zadania „Modernizacja linii kolejowej nr 8, budowa łącznicy lotniska Okęcie”:

W dniu 14 sierpnia 2014 roku Powód (BILFINGER INFRASTRUCTURE S.A., ZUE S.A., Przedsiębiorstwo Budowy Kopalń PEBEKA S.A., Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie Sp. z o.o., Kolejowe Zakłady Automatyki Katowice S.A.) złożył przeciwko Pozwanemu (PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.) pozew o zapłatę kwoty 72 835 010,99 PLN, z czego na rzecz ZUE S.A. kwoty 18 521 943,30 PLN wraz z odsetkami liczonymi od dnia 18 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty, tytułem kar umownych za opóźnienie w przekazaniu Placu Budowy. Pozew dotyczy umowy z dnia 27 października 2009r. zawartej pomiędzy Powodem (jako Wykonawcą) o Pozwanym (jako Zamawiającym) na wykonanie robót budowlanych modernizacji linii kolejowej Nr 8. Etap I: odc. Warszawa Zachodnia – Warszawa Okęcie i budowy łącznicy Warszawa Służewiec – Lotnisko Okęcie. Faza 3 roboty budowlane na łącznicy, w ramach projektu nr POIiŚ 7.1-18: „Modernizacja linii kolejowej nr 8, budowa łącznicy lotniska Okęcie”. Zgodnie z treścią Umowy Zamawiający zobowiązany był do przekazania Wykonawcy w terminach podanych w Załączniku do Oferty prawa dostępu do wszystkich części Placu Budowy i użytkowania ich. W przypadku zaś doznania przez Wykonawcę opóźnienia lub poniesienia kosztu na skutek tego, że Zamawiający nie dał mu prawa dostępu i użytkowania w ww. określonych terminach, Wykonawca uprawniony był do naliczenia kar umownych według stawki przewidzianej w Załączniku do Oferty za każdy dzień opóźnienia za nieterminowe przekazania praw dostępu lub użytkowania do wszystkich części Placu Budowy. Zamawiający nie wywiązał się z obowiązku przekazania dostępu do wszystkich części Placu Budowy w określonych w Umowie terminach. Pozwany zakwestionował roszczenia Powodów objęte pozewem w całości, zarówno co do zasady, jak i co do wysokości oraz wniósł o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu kosztów przedstawionego w trakcie postępowania. Na wypadek nieuwzględnienia przedstawionej argumentacji na rzecz oddalenia powództwa w całości Pozwany zgłosił zarzut miarkowania kary umownej dochodzonej przez Powodów.

ZUE S.A. wskazuje, iż postępowanie to dotyczy wierzytelności ZUE S.A., której wartość wynosi 18 521 943,30 PLN plus odsetki a tym samym przekracza 10% kapitałów własnych ZUE S. A.

Ponadto, w dniu 29 września 2016r. Powód (PORR Polska Infrastructure, tj. dawny BILFINGER INFRASTRUCTURE S.A., ZUE S.A., Przedsiębiorstwo Budowy Kopalń PEBEKA S.A., Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie Sp. z o.o., Kolejowe Zakłady Automatyki Katowice S.A.) złożył przeciwko Pozwanemu (PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.) pozew o zapłatę kwoty 11.506.921,00 PLN, z czego na rzecz ZUE S.A. kwoty 2.926.209,77 PLN wraz z odsetkami liczonymi ustawowymi, tytułem zapłaty za wykonane na rzecz Pozwanego roboty dodatkowe oraz koszty poniesione w przedłużonym czasie na ukończenie zadania. Pozew dotyczy umowy z dnia 27 października 2009r. zawartej pomiędzy Powodem (jako Wykonawcą) o Pozwanym (jako Zamawiającym) na wykonanie robót budowlanych modernizacji linii kolejowej Nr 8. Etap I: odc. Warszawa Zachodnia – Warszawa Okęcie i budowy łącznicy Warszawa Służewiec – Lotnisko Okęcie. Faza 3 roboty budowlane na łącznicy, w ramach projektu nr POIiŚ 7.1-18: „Modernizacja linii kolejowej nr 8, budowa łącznicy lotniska Okęcie”.

Sprawa sądowa dotycząca zadania: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Biadolin – Tarnów w km 61,300 – 80,200 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III”

W dniu 30 grudnia 2016 r. konsorcjum w składzie:

- 1) OHL ŽS, a.s. (Lider);
- 2) Swietelsky Baugesellschaft m.b.H;
- 3) ZUE S.A. (dalej: Konsorcjum, Wykonawca),

złożyło przeciwko PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z siedzibą w Warszawie (Zamawiający) pozew obejmujący roszczenia wynikające z realizacji kontraktu budowlanego pn. Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych

na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Biadoliny – Tarnów w km 61,300 – 80,200 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III (Kontrakt).

Wartość przedmiotu sporu wynosi 39,3 mln PLN (dalej: Kwota). Na ww. Kwotę składają się:

1) kwota 1,2 mln PLN odpowiadająca kosztom związanym z koniecznością przedłużenia ważności zabezpieczenia wykonania kontraktu i ubezpieczenia zapewnionego przez Wykonawcę;

2) kwota 38,1 mln PLN odpowiadająca kosztom stałym związanym z kontynuowaniem robót w przedłużonym czasie względem pierwotnie uzgodnionego terminu realizacji prac objętych kontraktem.

Łączny udział Spółki w ww. kwocie wynosi ok. 15,7 mln PLN.

Sprawa sądowa dotycząca zadania „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach Projektu >>Polepszenie jakości usług przewozowych poprzez poprawę stanu technicznego linii kolejowej nr 1, 133, 160, 186 na odcinku Zawiercie – Dąbrowa Górnicza Żąbkowice – Jaworzno Szczakowa<<” - informacja o sposobie zakończenia sprawy

Zgodnie z zapadłym wyrokiem w I instancji Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził na rzecz ZUE S.A. kwotę 3.199.663,73 PLN z odsetkami ustawowymi od dnia 2 grudnia 2014r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Wyrok jest prawomocny.

7.16. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa

Wynagrodzenia Członków Zarządu i pozostałych członków naczelnego kierownictwa w roku obrotowym przedstawiały się następująco:

	Okres	Wynagrodzenie	Okres	Wynagrodzenie
Zarząd				
Wiesław Nowak	01.2017-12.2017	1 190	01.2016-12.2016	1 074
Anna Mroczek	01.2017-12.2017	520	01.2016-12.2016	525
Jerzy Czeremuga	01.2017-12.2017	437	01.2016-12.2016	514
Maciej Nowak	01.2017-12.2017	518	01.2016-12.2016	514
Marcin Wiśniewski	01.2017-12.2017	462	01.2016-12.2016	543
Prokurenci				
Barbara Nowak	01.2017-5.06.2017	125	01.2016-12.2016	286
Magdalena Lis	6.06.2017-12.2017	132	01.2016-12.2016	nie dotyczy
Rada Nadzorcza				
Mariusz Szubra	01.2017-12.2017	12	01.2016-12.2016	12
Magdalena Lis	01.2017-5.06.2017	94	01.2016-12.2016	148
Barbara Nowak	6.06.2017-12.2017	144	01.2016-12.2016	nie dotyczy
Bogusław Lipiński	01.2017-12.2017	49	01.2016-12.2016	181
Piotr Korzeniowski	01.2017-12.2017	12	01.2016-12.2016	12
Michał Lis	01.2017-12.2017	116	01.2016-12.2016	128
Razem		3 811		3 937

Wynagrodzenia Członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza, natomiast płace kadry kierowniczej najwyższego szczebla określa Prezes Zarządu będący jednocześnie głównym akcjonariuszem Spółki, w zależności od wyników uzyskanych przez poszczególne osoby oraz od trendów rynkowych.

Podane powyżej wynagrodzenia Pani Magdaleny Lis, Pani Barbary Nowak, Pana Bogusława Lipińskiego oraz Pana Michała Lisa są wynagrodzeniami z tytułu umowy o pracę powiększonymi o wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej.

Na dzień bilansowy w Grupie nie występują zobowiązania wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających i nadzorujących oraz o zobowiązania zaciągnięte w związku z tymi emeryturami.

7.17. Umowy leasingu operacyjnego

Grupa, jako leasingobiorca

Leasing operacyjny dotyczy prawa wieczystego użytkowania nieruchomości:

- niezabudowanej położonej w Krakowie obręb 25 stanowiącej działki nr 121/1, 121/3, 121/4, 122/1, 122/2, 137/2, 162/1, 162/5 – KW nr KR1P/00204399/8 i KR1P/00199773/5.

- zabudowanej położonej w Krakowie obręb 4 stanowiącej działki nr 527/26 – KW nr 185225, -

- niezabudowanej położonej w Kościelisku stanowiącej działki nr 2001, 2491 – KW nr 10662 i 10740,
- zabudowanej położonej w Poznaniu stanowiącej działkę nr 2/1 - KW PO1P/00114066/6.

Warunki leasingu

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Krakowie w obrębie 25 oznaczonej jako działki nr 121/1, 121/3, 121/4, 122/1, 122/2, 137/2, 162/1, 162/5 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 163 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Krakowie w obrębie 4 oznaczonej jako działki nr 527/26 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 95 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Kościelisku oznaczonej jako działki nr 2001 i 2491 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 84 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Poznaniu oznaczonej jako działkę nr 2/1 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 23 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Płatności ujęte w kosztach

	Okres zakończony 31-12-2017	Okres zakończony 31-12-2016
Minimalne opłaty za prawo wieczystego użytkowania gruntu	366	314
Razem	366	314

Zobowiązania z tytułu opłat za wieczyste użytkowanie gruntu

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
Do 1 roku	366	314
Od 1 roku do 5 lat	1 464	1 257
Ponad 5 lat	24 516	21 365
Razem	26 346	22 936

7.18. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa warunkowe

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
gwarancje	36 949	28 080
poręczenia	54	58
weksle	5 066	4 120
hipoteki	0	0
zastaw	0	0
Razem aktywa warunkowe	42 069	32 258

Aktywa warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki i towarzystwa ubezpieczeniowe na rzecz ZUE gwarancje, które stanowią zabezpieczenie roszczeń ZUE w stosunku do tych podmiotów z tytułu podwykonawstwa usług budowlanych oraz na zabezpieczenie zwrotu otrzymanych zaliczek. Ponadto otrzymane weksle stanowią min. zabezpieczenie dostawy maszyn.

Zobowiązania warunkowe

	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2016
gwarancje	485 785	203 078
poręczenia	17 044	15 709
weksle	339 382	128 319
hipoteki	54 259	201 018
zastawy	17 048	4 000
Razem	913 518	552 124

Zobowiązania warunkowe z tytułu gwarancji na rzecz innych jednostek to przede wszystkim gwarancje wadialne, należytego wykonania i usunięcia wad i usterek, płatności, zwrotu zaliczki, wystawione przez towarzystwa ubezpieczeniowe i banki na rzecz kontrahentów Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Grupy, głównie z tytułu umów budowlanych oraz handlowych. Towarzystwom ubezpieczeniowym i bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec Grupy.

Zobowiązania warunkowe z tytułu poręczeń stanowią zabezpieczenie kredytów i gwarancji, które ZUE jako spółka dominująca w Grupie poręczyła za spółki z Grupy na rzecz banków.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec banków oraz wobec strategicznych klientów.

Hipoteki stanowią dodatkowe zabezpieczenie umów kredytowych zawartych z mBank SA oraz umowy ubezpieczeniowej zawartej z PZU SA.

W dniu 10 kwietnia 2017 roku został podpisany aneks do umowy z 10 grudnia 2015 roku o finansowanie z BGŻ BNP Paribas S.A., na podstawie którego zabezpieczenie umowy w postaci ustanowionej hipoteki zostało zastąpione zabezpieczeniem w postaci przejęcia kwoty na zabezpieczenie. Tym samym w dniu 30 maja 2017 roku hipoteka została wykreślona.

Zastawy Rejestrowe ustanowione zostały w związku z podpisaniem Aneksów z Bankami BGŻ BNP PARIBAS oraz PEKAO zwiększających przyznane limity gwarancyjne. Przedmiotami zastawów rejestrowych są m.in. wagony, palownica i pociąg sieciowy.

8. Pozostałe noty objaśniające

8.1. Platforma zastosowanych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

8.1.1. Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ZUE obejmujące okres zakończony 31 grudnia 2017 roku oraz dane porównywalne za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku, zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

8.1.2. Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w roku 2017:

- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** - inicjatywa w odniesieniu do ujawnień - zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** - ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat - zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)”** - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).

Wyżej wymienione zmiany do istniejących standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe jednostki za 2017 rok.

8.1.3. Standardy i Interpretacje opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów i zmian, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły w życie:

- **MSSF 9 Instrumenty Finansowe** (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **MSSF 15 Przychody z umów z klientami** (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **MSSF 16 Leasing** (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- **Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe** (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami** (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji** (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach** będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy** będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej** (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów. Wpływ standardów MSSF 9, MSSF 15 i MSSF 16 został opisany w punkcie 8.1.5.

8.1.4. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 16 marca 2018 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- **MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe** (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- **Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem** (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- **KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki** (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- **MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe** (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,

- **KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku)** - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- **Zmiany do MSSF 9 Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą** (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- **Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach** (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- **Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017** (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- **Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu** (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.

8.1.5. Wpływ zastosowania nowych standardów rachunkowości na sprawozdanie finansowe Grupy

Wpływ MSSF 15 "Przychody z umów z klientami"

Od 1 stycznia 2018 roku obowiązuje MSSF 15, który zastępuje MSR 11 "Umowy o usługę budowlaną" oraz MSSF 18 „Przychody”. Ujęcie przychodu zgodnie z MSSF 15 powinno przedstawiać transakcję przeniesienia towarów lub usług na klienta (Zamawiającego) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego podmiot spodziewa się w zamian za towary lub usługi.

Standard MSSF 15 wprowadza pięcioetapowy model ujmowania przychodów:

1. Identyfikacja umowy
2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania
3. Ustalenie ceny transakcyjnej
4. Przypisanie ceny transakcyjnej
5. Ujęcie przychodu

Grupa przeprowadziła analizę treści umów sprzedaży zawartych z klientami (umów o usługi budowlane), w celu identyfikacji różnic wynikających z wdrożenia MSSF 15 i ujmowania przychodów według powyższego pięcioetapowego modelu.

W wyniku przeprowadzonych prac Grupa wstępnie stwierdziła brak istotnego wpływu wdrożenia MSSF 15 na sprawozdanie finansowe i raczej nie zamierza wprowadzać do niego żadnych korekt z tytułu wdrożenia MSSF 15 na dzień 1 stycznia 2018 roku. Grupa jest w trakcie szczegółowej analizy standardu.

W związku z wdrożeniem MSSF 15 Grupa dokonała aktualizacji polityki rachunkowości w zakresie ujmowania przychodów w celu dostosowania jej do terminologii MSSF 15 oraz dokonała modyfikacji ujawnień w zakresie wymaganym przez wyżej wymieniony standard.

Od 1 stycznia 2018 roku Grupa będzie rozpoznawać przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanych zgodnie z 5 etapowym modelem i stosować metodę opartą na nakładach zgodnie z metodą retrospektywną zmodyfikowaną. Zdaniem Zarządu metoda oparta na nakładach jest najlepiej dopasowaną metodą do określania przychodów z kontraktów długoterminowych. Metoda oparta na wynikach, wymaga użycia dodatkowych narzędzi kontrolingowych, stąd może być trudniejsza do zastosowania.

Wpływ MSSF 16 "Leasing"

W styczniu 2016 Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny - specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formy leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązania z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązki dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikających ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Obszary objęte przeglądem w zakresie ustalenia kierunku i oszacowania potencjalnego wpływu na przyszłe sprawozdanie finansowe zapisów MSSF 16 to umowy leasingu operacyjnego, najem długoterminowy floty samochodowej.

W przypadku umów leasingu operacyjnego Grupa prezentowała je jako leasing finansowy, ponieważ spełnione zostały wymogi określone w MSR 17.7.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd jest w trakcie oceny wpływu wprowadzenia MSSF 16 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

Wpływ MSSF 9 "Instrumenty finansowe"

MSSF 9 „Instrumenty Finansowe” ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Standard dzieli wszystkie aktywa finansowe na dwie grupy: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane w koszcie zamortyzowanym. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie.

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Grupa dokonała wstępnej analizy wpływu zastosowania modelu straty oczekiwanej do oceny ryzyka kredytowego dla należności na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz dla danych historycznych i na podstawie otrzymanych wyników stwierdziła, że wpływ na sprawozdanie finansowe byłby nieistotny.

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 9 i zamierza wdrożyć niniejszy standard dla okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2018 roku.

8.2. Istotne zasady rachunkowości

8.2.1. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę.

8.2.2. Porównywalność danych finansowych

Nie dokonano istotnych zmian prezentacyjnych danych finansowych w okresach porównywalnych.

8.2.3. Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem niektórych aktywów trwałych i instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartościach przeszacowanych albo wartości godziwej zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości. Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

8.2.4. Zasady konsolidacji

Inwestycje w jednostki zależne

Przez jednostki zależne rozumie się jednostki kontrolowane przez jednostkę dominującą (co obejmuje także jednostki specjalnego przeznaczenia). Uznaje się, że kontrola występuje wówczas, gdy jednostka dominująca ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną podległej jednostki w celu osiągnięcia korzyści z jej działalności.

Wyniki finansowe jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu ich efektywnego nabycia lub zbycia.

W stosownych przypadkach w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez daną jednostkę z zasadami stosowanymi przez pozostałe jednostki Grupy.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty zachodzące między podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają pełnej eliminacji konsolidacyjnej.

Udziały niesprawujące kontroli prezentowane są odrębnie od kapitału własnego Grupy. Udziały niesprawujące kontroli mogą być początkowo wyceniane albo w wartości godziwej albo w proporcji do udziału w wartości godziwej nabywanych aktywów netto. Wybór jednej z w/w metod jest dostępny dla każdego połączenia jednostek gospodarczych. W okresach kolejnych wartość udziałów niesprawujących kontroli obejmuje wartość rozpoznana początkowo skorygowaną o zmiany wartości kapitału jednostki w proporcji do posiadanych udziałów. Całkowity dochód jest alokowany do udziałów niesprawujących kontroli nawet wtedy gdy powoduje postanie ujemnej wartości tych udziałów.

Zmiany w udziale w jednostce zależnej nie powodujące utraty kontroli ujmowane są jako transakcje kapitałowe. Wartości księgowe udziału Grupy jak i udziałów niesprawujących kontroli są odpowiednio modyfikowane w celu odzwierciedlenia zmian w strukturze udziału. Różnica pomiędzy wartością o jaką modyfikowana jest wartość udziałów mniejszości oraz wartością godziwą płatności otrzymanej lub przekazanej ujmowana jest bezpośrednio w kapitale własnym Grupy.

W sytuacji utraty kontroli nad jednostką zależną, zysk lub strata na zbyciu jest ustalana jako różnica pomiędzy: (i) łączną wartością godziwą otrzymanej zapłaty i wartości godziwej udziałów jednostek pozostających w Grupie oraz (ii) wartością księgową aktywów (łącznie z wartością firmy), zobowiązań i udziałów niesprawujących kontroli. Kwoty ujęte w stosunku do zbywanej jednostki, w innych składnikach całkowitego dochodu podlegają reklasyfikacji do rachunku zysków i strat. Wartość godziwa udziałów w jednostce pozostających w Grupie po zbyciu, uznawana jest za początkową wartość godziwą dla celów późniejszego ich ujmowania zgodnie z MSR 39, lub początkowy koszt udziałów w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach.

Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Jednostką stowarzyszoną jest jednostka, na którą spółka dominująca wywiera znaczący wpływ, nie będąca jednostką zależną ani udziałem we wspólnym przedsięwzięciu spółki dominującej. Znaczący wpływ oznacza zdolność uczestniczenia w ustalaniu polityki finansowej i operacyjnej jednostki stowarzyszonej, bez samodzielnego czy wspólnego sprawowania nad nią kontroli.

Wyniki finansowe, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych ujmuje się w sprawozdaniu finansowym metodą praw własności, za wyjątkiem sytuacji kiedy inwestycja zakwalifikowana jest jako przeznaczona do sprzedaży, kiedy to ujmowana jest zgodnie z MSSF5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana”. Zgodnie z metodą praw własności inwestycje w jednostkę stowarzyszoną wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie historycznym, ze stosowną korektą o zaistniałe po dacie przejęcia zmiany udziału Grupy w aktywach netto jednostki stowarzyszonej minus wszelkie utraty wartości poszczególnych inwestycji. Straty jednostek stowarzyszonych przekraczające wartość udziału Grupy w tych jednostkach (w tym wszelkie udziały długoterminowe, które w zasadzie stanowią część inwestycji

netto Grupy w jednostkę stowarzyszoną) ujmuje się wyłącznie jeśli Grupa zaciągnęła wiążące zobowiązania prawne lub zwyczajowe lub dokonała płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżkę ceny nabycia nad wartością godziwą dających się zidentyfikować aktywów netto jednostki stowarzyszonej na dzień nabycia ujmuje się jako wartość firmy. Wartość firmy włączona jest do wartości bilansowej inwestycji, a utratę jej wartości wycenia się w ramach całej wartości inwestycji. Jakąkolwiek nadwyżkę udziały Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad kosztem przejścia po dokonaniu przeszacowania ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

Zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Grupą a jednostką stowarzyszoną podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym do wartości udziału Grupy w odpowiedniej jednostce stowarzyszonej.

Utrata kontroli

W momencie utraty kontroli, Grupa zaprzestaje ujmować aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, udziały niekontrolujące i pozostałe składniki kapitałów związane z jednostką zależną. Ewentualna nadwyżka lub niedobór powstałe w wyniku utraty kontroli ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Jeśli Grupa zatrzymuje jakiegokolwiek udziały w dotychczasowej jednostce zależnej, są one wyceniane w wartości godziwej na dzień utraty kontroli. Po początkowym ujęciu traktowane są jako inwestycje wyceniane metodą praw własności lub jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w zależności od poziomu utrzymanych przez Grupę wpływów na działalność tej jednostki.

Transakcje z udziałowcami mniejszościowymi nieskutkujące zmianami kontroli

Transakcje z udziałowcami mniejszościowymi nieskutkujące zmianami kontroli są księgowane w korespondencji z kapitałem.

Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejściu wynika z wystąpienia na dzień przejścia nadwyżki sumy przekazanej płatności, wartości udziałów niesprawujących kontroli i wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów w jednostce nabywanej nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki ujmowanych na dzień przejścia.

W przypadku wystąpienia wartości ujemnej, Grupa dokonuje ponownego przeglądu ustalenia wartości godziwych poszczególnych składników nabywanych aktywów netto. Jeżeli w wyniku przeglądu nadal wartość jest ujemna ujmuje się ją niezwłocznie w wyniku finansowym.

Wartość firmy ujmuje się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy alokuje się na poszczególne ośrodki Grupy generujące przepływy pieniężne, które powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia. Jednostki generujące przepływy pieniężne, do których alokuje się wartość firmy, testuje się pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, stratę z tytułu utraty wartości alokuje się najpierw w celu redukcji kwoty bilansowej wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a następnie do pozostałych aktywów tego ośrodka proporcjonalnie do wartości bilansowej poszczególnych składników aktywów tej jednostki. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

8.2.5. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Podstawowy podział sprawozdawczości Grupy ZUE oparty jest na segmentach branżowych.

W celu przedstawienia informacji w sposób pozwalający na właściwą ocenę rodzaju i skutków finansowych działań gospodarczych prowadzonych przez Grupę, zgodnie z wymaganiami MSSF 8, Zarząd ZUE wydzielił trzy zagregowane segmenty sprawozdawcze w ramach oferowanych usług:

- działalność budowlana,

- działalność projektowa,
- działalność handlowa

Organizacja i zarządzanie Grupy odbywa się w obszarze wymienionych powyżej segmentów. Grupa stosuje jednolitą politykę rachunkowości dla wszystkich obszarów działalności w ramach wydzielonych segmentów.

8.2.6. Ujęcie przychodów z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o przewidywane rabaty, zwroty klientów i podobne pomniejszenia, w tym podatek od towarów i usług VAT oraz inne podatki związane ze sprzedażą.

Sprzedaż towarów i materiałów

Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów ujmowane są po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia ze spółki na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów;
- scedowania przez spółkę funkcji kierowniczych w stopniu związanym na ogół z prawem własności oraz efektywnej kontroli nad sprzedanymi towarami;
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów;
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że jednostka otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją; oraz
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

Kontrakty budowlane

Jeżeli efekt umowy o świadczenie usług można wiarygodnie oszacować, przychody i koszty, w tym finansowe, ujmuje się poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji umowy na dzień bilansowy. Wszelkie zmiany w zakresie prac oraz roszczenia są rozpoznawane w stopniu, w jakim zostały one uzgodnione z klientem.

W przypadku, kiedy wartości umowy nie da się wiarygodnie oszacować, przychody z tytułu umowy ujmuje się w stopniu, w jakim jest prawdopodobne, że poniesione w związku z umową koszty zostaną nimi pokryte. Koszty związane z umową ujmuje się jako koszty okresu, w jakim zostały poniesione.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że koszty umowy przekroczą związane z nią przychody, przewidywaną stratę ujmuje się niezwłocznie jako koszt.

Grupa prezentuje w aktywach kwoty należne od odbiorców (zamawiających) z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których poniesione koszty powiększone o ujęte zyski (pomniejszone o ujęte straty) przewyższają należności wynikające z faktur częściowych.

Grupa prezentuje w zobowiązaniach kwoty należne dostawcom z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają poniesione koszty powiększone o ujęte zyski (pomniejszone o ujęte straty).

8.2.7. Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż waluta funkcjonalna wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień poprzedzający dokonanie transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu obowiązującego na ten dzień, publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się po kursie obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane są według kosztu historycznego.

8.2.8. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. Koszty finansowania zewnętrznego, obejmują różnice kursowe powstające w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego, z zastrzeżeniem pkt. 3.6. dotyczącego kontraktów budowlanych, są odnoszone bezpośrednio w rachunek zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione. Koszty finansowania zewnętrznego dotyczące kontraktów budowlanych obciążają bezpośrednio koszty działalności operacyjnej Grupy.

Powyższe zasady kapitalizacji nie są stosowane do aktywów wycenianych w wartości godziwej.

8.2.9. Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych obejmują: świadczenia krótkoterminowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia.

Koszty wynagrodzeń obejmują wynagrodzenia płatne zgodnie z warunkami zawartych umów o pracę z poszczególnymi pracownikami. Koszt wynagrodzeń obejmuje także wypłatę premii i nagród motywacyjnych przyznawanych na podstawie zakładowych regulaminów.

Koszty ubezpieczeń społecznych finansowanych przez pracodawcę obejmują świadczenia z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego, składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy. Koszty świadczeń emerytalnych obejmują odprawy emerytalne i rentowe wypłacone pracownikom zgodnie z przepisami prawa pracy.

Grupa, zgodnie z kodeksem pracy, wypłaca odprawy emerytalne, w związku z czym tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wpłaty z tego tytułu odpisywane są w koszty rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w Spółce. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuarium metodą wyceny prognozowanych świadczeń jednostkowych.

Spółki Grupy, zgodnie z przepisami prawa, mogą tworzyć Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS). Odpisy na powyższy fundusz obciążają koszty działalności spółki i powodują konieczność zablokowania środków funduszy na wydzielonym rachunku bankowym. W sprawozdaniu finansowym aktywa i zobowiązania funduszu wykazywane są w wartości netto.

Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników przyznawane są na podstawie przepisów prawa pracy oraz postanowień zakładowych regulaminów. Grupa ponosi również koszty szkolenia BHP pracowników oraz koszty prywatnej opieki medycznej.

Spółka przyjęła politykę ujmowania zysków i strat aktuarialnych w okresie, w którym one powstały. Zyski i straty aktuarialne są rozpoznawane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8.2.10. Podatek dochodowy (w tym podatek odroczony)

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe, jakie spółka może wykorzystać. Pozycja aktywów lub rezerwy na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Spółka prezentuje aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego per saldo (zgodnie z MSR 12).

Podatek odroczonego jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie, w jakim wynika ze zobowiązania, jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

Podatek bieżący i odroczonego za bieżący okres obrotowy

Podatek bieżący i odroczonego wykazuje się w kosztach lub przychodach w rachunku zysków i strat, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny (wówczas podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny).

8.2.11. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki. Nakłady na środki trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki). Środki trwałe obejmują także istotne specjalistyczne części zamienne, które funkcjonują jako element środka trwałego.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, z uwzględnieniem kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Amortyzacja dotycząca tych aktywów trwałych rozpoczyna się od miesiąca następującego po miesiącu, w którym dany środek został przyjęty do użytkowania.

Amortyzacja środków trwałych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie. Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Wyszczególnienie	Okres użytkowania
Budynki i budowle	od 10 lat do 50 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	od 3 lat do 30 lat
Środki transportu	od 5 lat do 30 lat
Pozostałe środki trwałe	od 4 lat do 15 lat

Grunty własne nie podlegają amortyzacji.

Grupa stosując zasadę istotności, niskocenne środki trwałe odnosi jednorazowo w rachunek zysków i strat w okresie, w którym został poniesiony wydatek. Istotność analizowana jest pod kątem skumulowanej wartości środków niskocennych.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie poddawane są testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości nie rzadziej niż na każdy dzień bilansowy. Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w Nocie 8.2.14 Skutki utraty wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

8.2.12. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów, podlegają liniowej amortyzacji oraz są korygowane o odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się początkowo po koszcie uwzględniając koszty transakcji. Po ujęciu początkowym nieruchomości te wycenia się w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Nieruchomości spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w Nocie 8.2.18.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania nieruchomości określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

8.2.13. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa Grupy, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne oraz które można wiarygodnie wycenić i które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki.

Wartości niematerialne ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Do pozycji wartości niematerialnych Grupa zalicza także wydatki poniesione na nabycie prawa wieczystego użytkowania gruntu. Wydatki na nabycie takich praw na rynku wtórnym (od innych podmiotów) oraz wydatki związane z nadaniem takich praw przez właściwe urzędy państwowe, ujmowane są jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie umownym, w jakim spółka może te prawa wykorzystywać. Opłaty za wieczyste użytkowanie ujmowane są w kosztach działalności operacyjnej.

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie. Spółka nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Wyszczególnienie

Okres użytkowania

Licencje na oprogramowanie

od 2 lat do 10 lat

Nabyte prawa wieczystego użytkowania

od 25 lat do 99 lat

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla wartości niematerialnych w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy. Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w Nocie 8.2.14. Skutki utraty wartości, wartości niematerialnych jak również ich amortyzacji odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Spółka stosując zasadę istotności, niskocenne wartości niematerialne odnosi jednorazowo w rachunek zysków i strat w okresie, w którym został poniesiony wydatek.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

8.2.14. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oprócz wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów Grupy generujących przepływy pieniężne, do której należy

dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest, jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła, za wyjątkiem sytuacji gdy składnik aktywów wykazywany był w wartości przeszacowanej (wówczas utrata wartości traktowana jest jako obniżenie wcześniejszego przeszacowania).

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów / jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, o ile składnik aktywów nie podlegał wcześniej przeszacowaniu – w takim przypadku, odwrócenie straty z tytułu utraty wartości traktuje się jak zwiększenie z aktualizacji wyceny.

8.2.15. Długoterminowe aktywa finansowe, w tym inwestycje w jednostkach powiązanych

Długoterminowe aktywa finansowe, w tym inwestycje w jednostkach zależnych, współzależnych oraz w jednostkach stowarzyszonych są wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o ewentualną utratę wartości. Wartość bilansowa takich aktywów jest każdorazowo poddawana przeglądowi w celu stwierdzenia czy nie przekracza ona wartości przyszłych korzyści ekonomicznych. W przypadku, gdy wartość bilansowa przekracza wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych, obniża się ją do wysokości ceny sprzedaży netto. Odpisy z tytułu utraty wartości takich aktywów ujmowane są w kosztach finansowych. Wzrost wartości danej inwestycji bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów jako przychody finansowe.

8.2.16. Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktuje się jak aktywa Grupy i wycenia w wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania.

Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową i zmniejszenie zobowiązania z tytułu leasingu, tak by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do odpowiednich aktywów – wówczas są one kapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy dotyczącymi kosztów obsługi zadłużenia, przedstawionymi w punkcie 8.2.8.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego odnosi się w rachunek zysków i strat metodą liniową przez okres leasingu, z wyjątkiem przypadków, kiedy inna, systematyczna podstawa rozliczenia jest bardziej reprezentatywna dla wzorca czasowego rządzącego konsumpcją korzyści ekonomicznych wypływających z leasingu danego składnika aktywów. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich ponoszenia.

8.2.17. Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Produkty w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy towarów, materiałów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według indywidualnej oceny spółki.

Rozchód zapasów odbywa się według zasad szczegółowej identyfikacji i odnoszony jest w koszt własny sprzedaży. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne, natomiast odwrócenie odpisów aktualizujących ujmowane jest w pozostałe przychody operacyjne.

8.2.18. Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- kierownictwo odpowiedniego poziomu złożyło deklarację sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów jest niewielkie.

Zmiana klasyfikacji zostaje odzwierciedlona w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria kwalifikacji zostały spełnione. W przypadku spełnienia kryteriów uznawania aktywów trwałych jako przeznaczonych do sprzedaży po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec roku sprawozdawczego poprzedzającego zdarzenie.

Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży następuje zaprzestanie naliczania amortyzacji. Aktywa przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem m.in. aktywów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

W przypadku wzrostu w okresie późniejszym wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży ujmowany jest przychód, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

8.2.19. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe klasyfikuje się jako: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności. Klasyfikacja zależy od charakteru i przeznaczenia aktywów finansowych, a określa się ją w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do tej kategorii zalicza się aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Składnik aktywów finansowych klasyfikuje się jako przeznaczony do zbycia, jeżeli:

- został zakupiony przede wszystkim w celu odsprzedaży w niedalekiej przyszłości; lub
- stanowi część określonego portfela instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie, zgodnie z bieżącym i faktycznym wzorcem generowania krótkoterminowych zysków; lub
- jest instrumentem pochodnym niewyznaczonym i niedziałającym jako zabezpieczenie.

Składnik aktywów finansowych inny niż przeznaczony do zbycia może zostać sklasyfikowany jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy przy ujęciu początkowym, jeżeli:

- taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco redukuje niespójność wyceny lub ujęcia występującą w innych okolicznościach; lub
- składnik aktywów finansowych należy do grupy aktywów lub zobowiązań finansowych, lub do obu tych grup objętych zarządzaniem, a jego wyniki wyceniane są w wartości godziwej zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub inwestycjami Grupy, w ramach której informacje o grupowaniu aktywów są przekazywane wewnętrznie; lub
- składnik aktywów stanowi część kontraktu zawierającego jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, a MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dopuszcza klasyfikację całego kontraktu (składnika aktywów lub zobowiązań) jako wycenianego w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wykazuje się w wartości godziwej, a zyski lub straty ujmuje się w rachunku zysków i strat. Zysk lub strata netto ujęte w rachunku zysków lub strat uwzględniają dywidendy lub odsetki wygenerowane przez dany składnik aktywów finansowych.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe, z wyłączeniem instrumentów pochodnych, o stałych lub negocjowanych warunkach płatności oraz stałych terminach wymagalności, które Grupa chce i może utrzymywać do momentu osiągnięcia wymagalności klasyfikuje się jako aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności. Wykazuje się je po zamortyzowanym koszcie stosując metodę efektywnego oprocentowania po pomniejszeniu o utratę wartości, zaś przychody ujmuje się metodą efektywnego dochodu.

Metoda efektywnej stopy procentowej służy do obliczania zamortyzowanego kosztu aktywów i zobowiązań finansowych i do alokowania kosztów odsetkowych w odpowiednim okresie. Efektywna stopa procentowa to stopa faktycznie dyskontująca przyszłe płatności pieniężne w przewidywanym okresie użytkowania danego zobowiązania lub, w razie potrzeby, w okresie krótszym.

Pożyczki i należności

Należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki i pozostałe należności o stałych lub negocjowanych warunkach płatności niebędące przedmiotem obrotu na aktywnym rynku klasyfikuje się jako pożyczki i należności. Wycenia się je po koszcie zamortyzowanym, metodą efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości. Dochód odsetkowy ujmuje się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z wyjątkiem należności krótkoterminowych, gdzie ujęcie odsetek byłoby nieistotne.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa finansowe, oprócz tych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, ocenia się pod względem utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Aktywa finansowe tracą wartość, gdy istnieją obiektywne przesłanki, że zdarzenia, które wystąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów wpłynęły niekorzystnie na związane z nim szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne.

W przypadku niektórych kategorii aktywów finansowych, np. należności z tytułu dostaw i usług, poszczególne aktywa ocenione jako te, które nie utraciły ważności, bada się pod kątem utraty wartości łącznie. Obiektywne dowody utraty wartości dla portfela należności obejmują doświadczenie Grupy w procesie windykacji należności, a także obserwowalne zmiany w warunkach gospodarki krajowej czy lokalnej, które mają związek z przypadkami nieterminowych spłat należności.

W przypadku aktywów finansowych wykazywanych po amortyzowanym koszcie, kwota odpisu z tytułu utraty wartości stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o pierwotną efektywną stopę procentową składnika aktywów finansowych.

Wartość bilansową składnika aktywów finansowych pomniejsza się o odpis z tytułu utraty wartości bezpośrednio dla wszystkich aktywów tego typu, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług, których wartość bilansową pomniejsza się stosując konto korygujące ich pierwotną wartość. W przypadku stwierdzenia nieściągalności danej należności z tytułu dostaw i usług, odpisuje się ją właśnie w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych konta odpisu aktualizującego. Natomiast jeśli uprzednio odpisane kwoty zostaną później odzyskane, dokonuje się odpowiedniego uznania konta pozostałych przychodów operacyjnych z tytułu odwrócenia odpisu aktualizującego. Zmiany wartości bilansowej konta odpisu aktualizującego ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

Z wyjątkiem instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, jeśli w kolejnym okresie obrotowym kwota odpisu z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można racjonalnie odnieść do zdarzenia mającego miejsce po ujęciu utraty wartości, uprzednio ujęty odpis z tytułu utraty wartości odwraca się w rachunku zysków i strat, jeżeli wartość bilansowa inwestycji w dniu odwrócenia utraty wartości nie przekracza kwoty zamortyzowanego kosztu, powstającego gdyby utrata wartości nie została ujęta.

Wyksięgowanie aktywów finansowych

Grupa wyksięguje składnik aktywów finansowych wyłącznie wtedy, gdy wygasną prawa umowne do przepływów pieniężnych generowanych przez taki składnik aktywów, albo gdy składnik aktywów finansowych wraz z zasadniczo całym ryzykiem i wszystkimi korzyściami związanymi z jego posiadaniem zostają przeniesione na inny podmiot. Jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zatrzymuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów i utrzymuje nad nim kontrolę, ujmuje zatrzymany udział w takim składniku aktywów i związane z nim zobowiązania z tytułu potencjalnych płatności. Jeśli natomiast Grupa zatrzymuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z przeniesionym składnikiem aktywów, to nadal ujmuje stosowny składnik aktywów finansowych.

8.2.20. Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe wyemitowane przez Grupę

Instrumenty dłużne i kapitałowe klasyfikuje się jako zobowiązania finansowe lub jako kapitał własny, w zależności od treści ustaleń umownych.

Instrumenty kapitałowe

Instrumentem kapitałowym jest każdy kontrakt, który poświadcza udział w aktywach podmiotu po odjęciu wszystkich jego zobowiązań. Instrumenty kapitałowe wyemitowane przez spółkę ujmuje się w kwocie otrzymanych wpływów po odjęciu bezpośrednich kosztów emisji.

Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży mogą być prezentowane jako kapitał własny wtedy i tylko wtedy, gdy spełniają wszystkie poniższe warunki:

- (a) ich posiadacz ma prawo do proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki w przypadku jej likwidacji;
- (b) dany instrument należy do klasy instrumentów najbardziej podporządkowanych i wszystkie instrumenty w tej klasie mają identyczne cechy;
- (c) instrument nie posiada innych cech, które odpowiadałyby definicji zobowiązania finansowego; oraz
- (d) suma przewidywanych przepływów pieniężnych przypadających na ten instrument w okresie jego spłaty opiera się przede wszystkim o wynik finansowy, zmianę w ujętych aktywach netto lub zmianę wartości godziwej ujętych i nieujętych aktywów netto jednostki (z wyłączeniem oddziaływania samego instrumentu). Wynik finansowy lub zmianę ujętych aktywów netto wycenia się w tym celu zgodnie z odpowiednimi MSSF. Podmiot nie może posiadać innych instrumentów, które znacząco zawężyłyby lub wyznaczały stałą kwotę zwrotu dla posiadacza instrumentu finansowego z opcją sprzedaży.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy albo wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do tej kategorii zalicza się zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu lub zdefiniowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązanie finansowe klasyfikuje się, jako przeznaczone do zbycia, jeżeli:

- zostało podjęte przede wszystkim w celu odkupu w krótkim terminie;
- stanowi część określonego portfela instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie zgodnie z bieżącym i faktycznym wzorcem generowania krótkoterminowych zysków; lub
- jest instrumentem pochodnym niesklasyfikowanym i niedziałającym, jako zabezpieczenie.

Zobowiązanie finansowe inne niż przeznaczone do zbycia może zostać sklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy w chwili początkowego ujęcia, jeżeli:

- taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco redukuje niespójność wyceny lub ujęcia, jaka wystąpiłaby w innych warunkach; lub
- składnik aktywów finansowych należy do aktywów Grupy lub zobowiązań finansowych, lub do obu tych grup objętych zarządzaniem, a jego wyniki wyceniane są w wartości godziwej zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub inwestycjami Grupy, w ramach której informacje o grupowaniu aktywów są przekazywane wewnętrznie; lub
- stanowi część kontraktu zawierającego jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, a MSR 39 dopuszcza klasyfikację całego kontraktu (składnika aktywów lub zobowiązań) do pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wykazuje się w wartości godziwej, a wynikające z nich zyski lub straty finansowe ujmuje się w rachunku zysków i strat z uwzględnieniem odsetek zapłaconych od danego zobowiązania finansowego.

Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym kredyty bankowe i pożyczki, wycenia się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcji.

Następnie wycenia się je po zamortyzowanym koszcie historycznym metodą efektywnej stopy procentowej, a koszty odsetkowe ujmuje się metodą efektywnego dochodu.

Wyksięgowanie zobowiązań finansowych

Grupa wyksięguje zobowiązania finansowe wyłącznie wówczas, gdy odpowiednie zobowiązania spółki zostaną wykonane, unieważnione lub gdy wygasną.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartości godziwe aktywów finansowych i zobowiązań finansowych określa się w następujący sposób:

- wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych o warunkach standardowych, znajdujących się w obrocie na aktywnych, płynnych rynkach określa się poprzez odniesienie do cen giełdowych;
- wartość godziwą pozostałych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych) określa się zgodnie z ogólnie przyjętymi modelami wyceny w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, stosując ceny z dających się zaobserwować bieżących transakcji rynkowych i notowań dealerów dla podobnych instrumentów;
- wartość godziwą instrumentów pochodnych oblicza się przy użyciu cen giełdowych. W przypadku braku dostępu do tych cen stosuje się analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy użyciu odpowiedniej krzywej dochodowości na okres obowiązywania instrumentu dla instrumentów nieopcjonalnych oraz modele wyceny opcji dla instrumentów opcjonalnych.

8.2.21. Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na Grupie ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

8.2.22. Umowy rodzące zobowiązania

Bieżące zobowiązania wynikające z umów rodzących zobowiązania ujmuje się jako rezerwy. Za umowę rodzącą zobowiązania uważa się umowę zawartą przez spółkę, wymuszającą nieuniknione koszty realizacji zobowiązań umownych, których wartość przekracza wysokość korzyści ekonomicznych przewidywanych w ramach umowy.

8.2.23. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne ujmuje się w wartości godziwej na dzień zawarcia kontraktu, a następnie przeszacowuje do wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wynikowy zysk lub stratę ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

Instrumenty prezentuje się jako aktywa trwałe lub zobowiązania długoterminowe, jeśli okres pozostały do wymagalności instrumentu przekracza 12 miesięcy i nie przewiduje się, że zostanie on zrealizowany lub rozliczony w ciągu 12 miesięcy. Pozostałe instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa obrotowe lub zobowiązania krótkoterminowe.

8.3. Podstawowe szacowania niepewności

Sporządzenie informacji finansowych zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu spółki osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku lub w okresach bieżącym i przyszłym, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych.

Poniżej przedstawiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości oraz inne podstawy szacunku niepewności na dzień bilansowy, mające znaczący wpływ na ryzyko istotnych korekt wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym.

8.3.1. Utrata wartości firmy

Stwierdzenie, czy wartość firmy uległa obniżeniu, wymaga oszacowania wartości użytkowej wszystkich jednostek generujących przepływy pieniężne, do których wartość firmy została przypisana. Chcąc obliczyć wartość użytkową, Zarząd musi oszacować przyszłe przepływy pieniężne przypadające na daną jednostkę i ustalić właściwą stopę dyskonta, konieczną do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

8.3.2. Okresy użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych

Jak opisano w punkcie 8.2.11 i 8.2.13, spółka weryfikuje przewidywane okresy użytkowania ekonomicznego składników pozycji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych na koniec każdego rocznego okresu sprawozdawczego.

8.3.3. Wartość godziwa instrumentów pochodnych i pozostałych instrumentów finansowych

Zarząd dokonuje osądu wybierając odpowiednią metodę wyceny instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnym rynku. Stosuje się metody wyceny stosowane powszechnie przez praktyków rynkowych. W przypadku finansowych instrumentów pochodnych, założenia opierają się o notowane stopy rynkowe skorygowane o określone cechy instrumentu. Pozostałe instrumenty finansowe wycenia się przy użyciu zdyskontowanych przepływów pieniężnych w oparciu o założenia potwierdzone, na ile to możliwe, dającymi się zaobserwować cenami czy stopami rynkowymi.

8.3.4. Rezerwy na sprawy sporne

Pracownicy oraz Zarząd spółki dokonują szczegółowej analizy ilości i charakteru prowadzonych spraw spornych oraz potencjalnych ryzyk związanych z nimi. Na tej podstawie podejmują decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach spółki oraz wysokości rezerw na sprawy sporne oraz potencjalnych ryzyk związanych z nimi.

8.3.5. Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w ciężar kosztu własnego kontraktu na podstawie stopnia zaawansowania kosztów bezpośrednich. W Spółce rezerwy na naprawy gwarancyjne tworzy się w podziale na

poszczególne kontrakty. Utrzymywane są do dnia wygaśnięcia prawa do realizacji gwarancji lub roszczeń naprawczych przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

W przypadku niewykorzystania utworzonej wartości rezerwy (po okresie obowiązywania) rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży.

W zależności od terminu, do kiedy są utrzymywane, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje się jako rezerwy długoterminowe lub rezerwy krótkoterminowe.

8.3.6. Rozliczanie kontraktów budowlanych metodą szacowanego stopnia zaawansowania usługi

Grupa rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanych zgodnie z metodą stopnia zaawansowania usługi. Dla każdej umowy budowlanej tworzone są budżety kontraktów. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metoda zysku zerowego.

Zmienione szacunki przewidywanych przychodów i kosztów stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w rachunku zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiły zmiany oraz w okresach następnym.

8.3.7. Aktywa z tytułu podatku odroczonego

W oparciu o projekcje finansowe na lata następne Zarząd spółki podejmuje decyzję o naliczeniu aktywa z tytułu podatku odroczonego.

9. Zdarzenia po dniu bilansowym

14 lutego 2018 r. Spółka otrzymała informację o podpisaniu przez drugą stronę umowy o roboty budowlane (Umowa) pomiędzy Spółką a konsorcjum firm: FIMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie oraz UAB FIMA z siedzibą w Wilnie (Podwykonawca), której przedmiotem jest realizacja przez Podwykonawcę robót budowlanych na odcinku Trzebinia - Oświęcim (Kontrakt), o realizacji którego Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 63/2017 z dnia 2 października 2017 r. Wartość netto umowy wynosi 29,5 mln PLN netto. Termin realizacji zlecenia tożsamy z terminem realizacji Kontraktu. **(Raport bieżący 2/2018)**

15 lutego 2018 r. Spółka opublikowała wstępne wyniki finansowe za rok 2017 r. **(Raport bieżący 3/2018)**

15 marca 2018 r. Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę dotyczącą współpracy z audytorem. **(Raport bieżący 4/2018)**

10. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 16 marca 2018 roku.

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU SPÓŁKI ZUE O ZGODNOŚCI ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO Z OBOWIĄZUJĄCYMI ZASADAMI RACHUNKOWOŚCI

Zarząd ZUE oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ZUE obejmujące okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku zostało sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedla ono w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej ZUE oraz jej wynik finansowy. Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej ZUE za rok 2017 zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Wiesław Nowak Prezes Zarządu

Anna Mroczek Wiceprezes Zarządu

Jerzy Czeremuga Wiceprezes Zarządu

Maciej Nowak Wiceprezes Zarządu

Marcin Wiśniewski Wiceprezes Zarządu

Kraków, dnia 16 marca 2018 roku

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ZUE obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

Sprawozdanie sporządziła:

Ewa Bosak

Główny Księgowy

Podpisy osób zarządzających:

Wiesław Nowak

Prezes Zarządu

Anna Mroczek

Wiceprezes Zarządu

Jerzy Czeremuga

Wiceprezes Zarządu

Maciej Nowak

Wiceprezes Zarządu

Marcin Wiśniewski

Wiceprezes Zarządu

Kraków, dnia 16 marca 2018 roku